

OODATUD KRUNDID KADUSID HOOBILT

26. augusti keskpäev märkis terminit, millest alates sai esitada avaldusi Vanamõisa järve läheduses paiknevasse uude elamurajooni kruntide soetamiseks. Huvi maatükkide vastu oli tohtu ning esimesed avaldused laekusid juba esimestel sekunditel.

Vallavalitsus alustas noortelt peredelt koduehituseks mõeldud maalappide soetamise avalduste vastuvõttu kell 12 ja juba tund hiljem olid kõik Tervise tänavas pakutavad 17 krunti broneeritud. Mitmete kruntidele oli soovijaid rohkem kui üks ning tuli jääda ootenimekirja. Kehtis lihtne reegel - kes esimesena jõuab broneerida, sellel on krundile eesõigus.

Üllatuslikult menukas

„See on ulmel!” tõdes Tõrva vallavanem Maido Ruusmann, vaadates broneeringute ulmelist kiirust Tõrva noorepere koduprogrammi kinnistutele. „Tormijooks Tõrvasse kodu rajamiseks oli üllatuseks meile kõigile, planeerisime kinnistuid aasta lõpuni broneerida.”

Ruusmanni sõnul vaadatakse avaldused veel rahulikult läbi ning broneerijatega hakatakse sõlmima seejärel lepingud. Selle tegevuse jooksul võib veel üht-teist vabaneda, tulla ette loobumisi ning seega hetkel ilmajäänutel tasub hoida silm peal tuletõrva.ee broneeringu-keskkonnas.

Esimesed plaanid paigas

Krundiuvilisi on Tallinnast, Tartust, Elvast, Valgast, Viimsist, Harkust ja Tõrvast ning hetkel on krundiostjatel kokku 21 last. Juba on ka toimunud esimene infopäev, kus tulevased naabrid said näost-näku või video vahendusel kokku. Räägiti tehnilist juttu, millal teed tänavad ja elektrilahendused valmivad. Räägiti ka finantseerimisest ning eelarvetest, et millise plaani ja mahuga keegi ehituse ette võtab. Järgmised kohtumised on juba lähiajal ja siis loodetakse laua taha saada „võtmed kätte” majade pakkujaid ja laenu pakkuva pankade esindajad.

Tõrva vallavanema Maido Ruusmanni sõnul näitas ka uuringufirmast Norstat tänavu aasta alguses tellitud küsitlus, et üle poole vastanud Eesti elanikest tõdeb, et inimeste huvi linnakorterist maale kolida on viimastel aastatel tõusnud. „Leiame, et oma osa on sellel ka kasvanud kaugtöö võimalustel. Kuid unistused on tihti peale jäänud ellu viimata, kuna kinnistu soetamiseks ja maja ehituseks napib rahalisi vahendeid ning pangast on maale kodu soetamiseks raskem laenu saada,” tõdeb vallavanem.

Võimalus veel soetada

Hetkel on veel võimalus osaleda nelja kinnistu soetamisel läbi enampakkumise, mis on üleval osta.ee keskkonnas. Kruntide hind on nagu teistelgi 10 €/m² kohta aga neile ei kehti soodustingimused ega MES kaaslaenu võimalused. Enampakkumise teel võõrandamisel muid eritingimusi ei ole, välja arvatud kruntidele kehtestatav hoonestuskohustus viie aasta jooksul ostu-müügi lepingu sõlmimisest. Enampakkumistega saab tutvuda <https://tuletõrva.ee/broneeri-kinnistu/>

viimaste aastatega kasvanud trendi, kuid peamise takistusena nimetavad noored rahastust, selgus Mulgimaa Arenduskoja ja Tõrva valla poolt tellitud uuringust. See on oluline põhjus, miks Tõrva vald töötab antud elamurajooni puhul välja noorepere koduprogrammi, mis annab iga leibkonna lapse kohta kodu soetamisel soodustust.

Esimese lapse pealt on noorepere koduprogrammis elamumaa 3000 eurot soodsam ning iga järgneva lapse osas lisaks 1000 eurot. Maksimaalne soodustuse suurus on 5 000 eurot kinnistu kohta. Oma kodu ehitamiseks kruntidele on loodud aga võimalus taotleda kinnistule maja ehituseks kaaslaenu Maaelu Edendamise Sihtasutuse (MESi) pilootprojektist.

MM-hõbeda naabriks

Kokku sai planeeringusse 24 krunti, millest kaks jäävad hetkel varuks ja müüki ei panda. Tänu uuele elamurajoonile saab Tõrva ka kaks uut tänavat - Tervise ja Suve. Noorepere programmi raames müüdud kruntide suurusd Tervise tänaval jäid 1500-1800 ruutmeetri vahele, kuid üks pakutavatest oli ka üle 2100 ruutmeetri. Suve tänavas jäävad krundid 2100 ja 2300 ruutmeetri vahele.

Esimene krunt kingiti sportlike teenete eest põlisele tõrvakale Magnus Kirdile. Just sellesamas Suve tänavas, kus Magnus endale kodu hakkab rajama, on müügil need krundid, mis läksid avalikule enampakkumisele kõikidele soovijatele. Neljale krundile Magnuse vahetus naabruses on käimas kuni 16. septembrini avalik oksjon, mille info on leitav sealsamas tuletõrva.ee keskkonnas.

Kõik kinnistud müüakse koos kommunikatsioonidega (elekter ja vesi), mille rajab vald hiljemalt 2023. aasta lõpuks. Ajalehe trükkimiseku hetkeks oli juba ühele krundile Suve tänaval huviline olemas.

Kaaslaenu võimalus

Selleks, et maale kolimise mõte saaks teoks, avas vald Tõrva koduprogrammi, mille abil saavad pered üle Eesti soodustingimustel soetada kõikide kommunikatsioonidega elumipinna Tõrva noorepere elurajoonis oma kodu ehitamiseks. Linnakorterist maamajja kolimises nähakse noorte puhul

Egon Ilisson

KODU TÕRVAS

Nuputasin minagi täitsa mitu head minutit Vanamõisa järve ääres paiknevate kruntide ostmise plaani. Käisin täitsa avalikult ka piilumas, et kus ja mis asub. Olen seal jõe ääres nooruses kordvalt kala püüdnud ning mingi hea tunne selle paigaga seoses on justkui alateadvuses olemas. Miks mitte sinna kodu rajada?

Kõigepealt hakkasin ma lööma kokku selle mõtte plusse. Noored naabrid, kes on aktiivsed ning kellega ühisosa leida on tõenäoliselt lihtne. Mitmete kindlate ostusoovijatega olin juba varasemalt tuttav ning piknikukorviga naabrille külla minna ei oleks ameerikalik kliše, vaid loogiline käitumine Teiseks kerkiavad uued ja ilusad majad, mis iseenesest juba on miljöõ puhul omaette väärtus. Hind on kruntidel mõistlik ning võrreldes suuremate linnade elamumaa hindadega, tunduks see justkui võileiva ostmine. Kolmandaks teadmine, et kogu vajamineva infrastruktuuri ja kommunikatsioonid rajab vald. Juba iseenesest see kõik kokku moodustab suurepärase paketi, mille puhul iga oma kodu ihkav inimene võiks olla kõrvust tõstetud.

Aga selge on see, et kutsikasilmadega pilte ja joonised vaadates ning eufooriasse sattudes ei tee me kaalutletud ja ratsionaalseid otsuseid. Seega võtsin enda jaoks pulkadeks lahti ka takistused. Ei teinud mulle piisavalt meelehärmi see, et seal-samas Õhne jõe ääres kalal käies on tüütute putukate hordid mind varitsenud. Ega ka see, et (jalakäimist eelistava inimesena) üsna pikk maa on poodi. Selle kõik lahendab aeg ja nõudlus, sest kes ütleb, et teenindussektor inimestega kaasa ei tule - tavaliselt käivad need käsikäes.

Ma pidin endale aru andma, et paari aasta pärast neljaküm-nendaid käima hakkava inimesena pean ma arvestama sellega, et enne viieküm-nendaid ma tõenäoliselt elu valmis elamurajoonis nautida ei saa. Jah, kuigi viie aastaga on ehk elumajad loodetavasti üles löödud, siis aktiivne ehitustegevus käib ilmselt kõrvalhoonete ja saunade puhul kaugelt pärast seda. Arvestades, et kerkivaid ehitisi on tõenäoliselt üsna palju, siis tuleb paratamatult leppida lakkamatu ehitustegevusega. Aga siiski on siin valla seatud tingimuste näol üks pluss... tühjalt seisvaid tondilosse ilmselt tulevikus naabermajana taluma ei pea.

Mis aga majaehituse finantseerimise puutub, siis oli minu silmis määravaks see, et tõenäosus saada laenu on tavapärasest kordades suurem. Olen oma elus mõned laenu võtnud ja pean tunnistama, et see maapiirkonnas teips mitte lihtne pole. Laenuhalduri lapsiku küsimuse peale „kas Tõrva asub kaardil üleval või allpool Tartut?“ saad juba eos aru, et see termin on mingi määraja. Tutvustades oma üsna karmide tingimustega laual olevat laenupakkumist konkureeriva panga esindajale (lootuses, et kontrapakkumine on nagu mesi mokale), saan vastuse „ma soovitan soojalt see olemasolev vastu võtta“. Saan aru, et liiga paljud pangandussektori esindajad just minu majaehitus - või ostuideo peale ei plaksuta. Ma usun (loe: loodan), et MES on siinkohal kaalukeeleks ja piisavaks garantiiks pangalaenu võtmisel. Sest kui noortel õnnestub saada laenu headel tingimustel, siis tasuks see 100% ära kasutada, sest seda võimalust ei pruugi tulevikus nii lihtsalt avaneda. Ja kui juba laen käes, siis hakkavad ka unistused realiseeruma.

Lõpuks seal platsil seistes ma tajusin, et on neid, kes soovivad neid krunte oluliselt rohkem kui mina ning kelle soov on rajada Tõrva oma esimene ja võimalik, et ka viimane päris oma kodu. Saada välja vanemate majast või väiksest korterist võib olla vahel piisavaks motivaatoriks, et pühenduda sellesse ennast maksimaalselt. Minul, kes ma olen juba ennast mõttes Tõrvasse kinnistanud ja kel oma kodu olemas, saanuks see ettevõtmine pigem närvesöövaks väljakutseks. Aga seda enam hoiain ma põialt neile, kes võtavad selle rännaku ette, sest tean, et tunne, kui saad esimest korda oma majas ööbida või kaminasse tule teha, on kirjeldamatult magus. Juba ainult seepärast tasub see kõik ette võtta!

Lööge aga kellud teravaks ja... armastage!

HARIDUSVALDKONNA ARENGUKAVA KOOSTAMISE LÕPUSIRGE PAISTAB

Haridus on kohalike omavalitsuste jaoks prioriteetne teema, kuna see on aluseks kohaliku elu ning teenuste korraldamisel ning kogukonna hoidmisel ja arendamisel. Samuti on hariduse valdkond eelarve vaates selgelt kõige suurema osakaaluga. Seega on oluline määratleda selged sihid, mida hariduses soovitakse saavutada ning mis võtavad seejuures arvesse nii kohalikku toimekeskkonda kui ka väliskeskkonna suundumusi.

Miks on vaja muudatusi?

Tõrva valla elanikkond on olnud vähenev ja vananev, on vähenenud laste arv ning sellega on tekkinud vajadus ümberkorralduste jaoks valla haridusasutuste võrgus. Möödunud 15 aasta jooksul on valla elanikkond kahanenud u 1700 elaniku võrra (-21%), sealhulgas kuni 6-aastaste laste arv sajakonna võrra (-22%) ja koolieas laste arv kahanenud u 500 võrra (-41%). Valla elanikkond jätkab kahanemist, tõenäoise stsenaariumi kohaselt aastaks 2030 u 10% ja aastaks 2040 u 20% võrra.

Õpetajaskond vananeb ja amet ei ole populaarne, selle üks oluline põhjus on ka palk, mis ei ole atraktiivne. Aasta 2021 lõpu seisuga oli Eesti üldhariduskoolide õpetajate keskmine arvestuslik palk 1547 eurot kuus ja tegelik palk 1628 eurot kuus. Tõrva vallas on palgad madalamad – vastavalt 1515

(-32) ja 1567 (-61) eurot kuus. Arvestades, et vallas on suurel hulgal väikeseid klassikomplekte, oleks nende koondumisel võimalik õpetajate palka olulisel määral tõsta. Seda ei ole võimalik teha ilma koolivõrku korrastamata.

Hariduse sisu osas on selgeks suunaks nüüdisaegse õpikäsitus rakendamine, mis tähendab, et oluliselt enam tuleb tähelepanu pöörata hariduse sisule, mitte ainult investeringutele ja asutuste võrgu korrastamisele.

Mis toimus ja kuidas edasi?

Haridus- ja noortevaldkonna arengukava koostamise protsessi olid kaasatud haridusasutuste juhid, hoolekogude esindajad, õppurid, noorsootöötajad, lastekaitsespetsialist, vallavalitsuse ja volikogu liikmed. Valdkonna oluliste teemade käsitlemiseks toimus kaks avalikku arutelu, mida modereeris hariduseksper Urmo Reitav. Esimesel korral andis ülevaate Haridus- ja teadusministeeriumi kohalike omavalitsuste koostöö ja koolivõrgu nõunik Piret Sapp riiklikest arengutest haridusmaastikul ja rahvastikuarengutest Tõrva vallas Mihkel Laan Cumulus Consulting OÜ-st. Teisel arutelul keskenduti valdkonna sisulistele küsimustele, kus mõtestati õppimise, juhtimise, elukestva õppe, huvihariduse ja noorsootöö teemasid ning pakuti

välja konkreetseid tegevusi. Kõikidel huvilistel oli võimalik koosolekute test osa võtta Facebook live kaudu ja küsida küsimusi.

Tõrva valla haridus- ja noortevaldkonna arengukava 2030 eelnõu avalikustati ajavahemikul 22.08-06.09.2022 Tõrva valla kodulehel ning paberkanalil Tõrva valla raamatukogudes. Igaühel oli õigus avaliku välja-paneku kestel esitada Tõrva Vallavalitsusele kirjalikke ettepanekuid.

Kokku laekus avalikustamise lõpuks 23 ettepanekut, millega saab täpsemalt tutvuda Tõrva valla kodulehel. 8. septembril toimus Tõrva gümnaasiumi aulas avalik arutelu esitatud ettepanekute tutvustamiseks. Hariduseksper Urmo Reitav tutvustas veel kord arengukava koostamise sisendeid ning järeldusi ja seejärel loeti ette kõik esitatud ettepanekud.

Ettepanekud olid sisukad – suur tänu kõigile, kes kaasa rääkisid! Kõik ettepanekud ja seisukohad töötatakse põhjalikult läbi haridus- ja kultuurikomisjonis ja noorsootöökomisjonis, seejärel koguneb haridus- ja noortevaldkonna arengukava komisjon, kes otsustab, millisena esitatakse arengukava eelnõu Tõrva vallavolikogule.

Hariduse- ja noortevaldkonna arengukava koostamise materjalidega ja esitatud ettepanekutega saab tutvuda Tõrva valla kodulehel kov.torva.ee/hariduse-arengukava

KUUFOTO: Kuuagaegne Hummuli kooli emakeeleõpetaja ja kohaliku elu edendaja Vilma Loot sai laste ja lastelaste eestvedamisel auväärsse mälestuspingi mõisakooli ette.

ALATES 12. SEPTEMBRIST, MUUTUVASID LIINIDE 4A; 32A; 33A JA 33C VÄLJUMISE KELLAJAD:

- liin 4A Gümnaasiumi - Taagepera alustab 5 minutit hiljem ehk 14:05;
- liin 32A Tõrva - Riidaja - Pikasilla - Tõrva alustab 10 minutit varem ehk 06:35. Muudatus on tingitud vajadusest tagada ümberistumise võimalus Tõrvast kell 7:20 Viljandi suunas väljuvale liinile 80;
- liin 33A Tõrva - Riidaja - Pikasilla - Tõrva alustab liini 10 minutit hiljem ehk 18:15. Muudatus on tingitud vajadusest tagada ümberistumise võimalus Tallinnast saabuvalt liinilt 101. Liin väljub esmaspäeval, kolmapäeval, reedel, laupäeval ja pühapäeval;
- liin 33C Tõrva - Riidaja - Pikasilla - Tõrva alustab liini 10 minutit hiljem ehk 18:15. Muudatus on tingitud vajadusest tagada ümberistumise võimalus Tallinnast saabuvalt liinilt 101. Liin väljub teisipäeval ja neljapäeval.

Muudatused Tõrva ja Tallinna vahelises ühistranspordis

Alates 22. augustist on Transpordiameti korraldusega tunnistatud kehtetuks riigiseste kaugbussiliinide nr 177 ja 178 (Tallinn - Paide - Türi - Viljandi - Karksi-Nuia - Valga) liiniload Taisto Express taotluse alusel. Siiski säilib ühendus Tallinnaga ning valida on nii bussi kui buss+rong lahenduse vahel.

Tallinna suunal (buss + rong)
Valga-Tõrva-Viljandi ja Valga-Tõrva-Viljandi-Tallinn vahel avatakse tasuline avalik kaugliin nr 80 Valga – Karksi-Nuia – Viljandi. Buss alustab reisi Valgast 06:50 ja 16:35, Tõrvast väljub buss 07:20 ja 17:05, Viljandi raudteejaamas peatub buss kell 08:25 ja 18:10 (rong Tallinna suunas väljub 08:37 ja 18:19), liini viimane peatus on Viljandi bussijaam 08:35 ja 18:20.

Tõrva suunal (rong + buss)
Viljandi bussijaamast väljub buss 09:50 ja 19:40, Viljandi raudteejaama peatusest 10:00 ja 19:50 (rong Tallinnast saabub 09:52 ja 19:43), Tõrvast 11:00 ja 20:45 ning saabub Valga bussijaama 11:35 ja 21:15.

Otsebuss
Muutub ka GoBus teenindatava kaugliini nr 101 Valga-Viljandi-Tallinn teekond ja Valgast väljumise aeg. Valgast väljub buss kell 09:50, Tõrvast kell 10:20, Viljandist 11:30, Türi keskvaljakult 12:15, Paide bussijaamast 12:30, Tallinna lennujaama jõuab buss kell 13:40 ja Tallinna bussijaama 13:45. Tallinnast tagasi alustab liin endiselt kell 15:00.

Arendusspetsialistina asus tööle Mariell Viinalass

1. septembrist töötab Tõrva Vallavalitsuse arendusspetsialistina Mariell Viinalass. Mariell ise räägib, et Tõrva on tema jaoks alati kodune olnud ning ka Tartus elatud aja jooksul sai nädalavahetusteti Tõrvas käidud. „Kõik see, mis Tõrvas toimub, on mulle hästi südamelehedane ja armas. Omalt poolt valla arengusse panustamine on minu jaoks väga suure missioonitundega töö,” sõnas uus arendusjuht. Mariell on põline tõrvakas, kes viis aastat tagasi leidis taas tee kodukohta. Ta on 16 aastat töötanud PRIAs ja hetkel veel töötab tegus naine ka PRIAs juhtkonna arendusnõunikuna. Mariellil on pikaajaline ja mitmekülgne kogemus arendustegevuste juhtimisel ning nende elluviimiseks vajalike ressursside taotlemisel. Marielliga saab kontakti võtta e-posti aadressil mariell.viinalass@torva.ee ning telefonil 766 5313.

TELLI POSTKONTOR ENDALE KOJU!

Soovid saata või saada pakki? Vajad postmarki, ümbrikku või pakendit? Tasuda arveid või saata kirja? Kutsu postiteenusteks koju või tööle personaalne kirjakandja! See on tasuta, kui elad postiasutustest kaugemal kui 5 km, lähemalt tulek maksab 5 eurot. Kehtivad täpselt samad hinnad kui postiasutuses ja maksad ainult ostetavate postiteenuste eest. Kirjakandja müüb postmarke, ümbrikke või paneb kliendi eest kirjad ja pakid tee. Samuti saab tasuta arveid, võtta vastu pakke ja kirju ning tellida ajalehti ja ajakirju.

Tellimiseks helista telefonil 6643 330 või täida tellimus Omniva kodulehel www.omniva.ee/era/abiinfo/kirjakandja_tellimine. Märgi, mida soovid teha ja aadress. Seejärel võtab Omniva klienditeenindaja ühendust ja lepib kokku teenindamise aja. Kirjakandja tuleb tellimust täitma üldjuhul järgmisel tööpäeval, aga mitte hiljem kui kahe tööpäeva jooksul ja saabub ajavahemikus kell 8 -17.

Valgamaa Hariduskonverentsil kuulutati välja haridusvaldkonna tegijate tunnustused ning maakondlike edulugude elluviijad. Üheks edulooks valiti ka Hummulis avatud maaeluteemalise väliklassi Sipsiku Tarekese toimetamised. Suur tänu auväärse tunnustuse eest!

Loomulikult kuulub auhinna suur tänu Sipsiku Tarekese lasteaiale kinkinud Agronele ja tema tütarettvõttele Hummuli Agrole, kes tegid erilise jõululingituse Hummuli kogukonnale ning sellega lasteaiade unistuse täitsid. Agrone poolt telliti õppeklassi ehituseks vajalikud projektid ning Hummuli Agro on ka pärast avamist aidanud läbi viia õppepäevi ning olnud toeks nõu ja jõuga.

Sipsiku Tareke on nii Hummuli lasteaiapere kui ka kaugemalt uudistama tulnud laste seas soojalt

vastu võetud. Mais ja juunis korraldati õppepäevi, kus lapsed said näha ja katsuda vasikaid, lambaid, kanu, parte ja jäneseid. Kohal oli ka Sipsik ise, kellega koos külvati seemneid, kartulit ning vaadeldi lähemalt erine-

vate lindude mune. Külvatud seemned koos kasvupottidega said õppegruppid endaga kaasa, et jälgida kasvuprotsessi. Sipsiku Tarekese edulugu saadetakse edasi riiklikule konkursile, mille tulemused selguvad hilissügisel.

Turismiinfopunkt kolib Veemõnulasse

Seoses turismihooaja lõppemisega suletakse Tõrva bussijaamas asunud turismiinfopunkt. Turismiinfo teenust pakub alates 1. septembrist Tõrva Veemõnula.

Turismiinfo teenuse kolimise tõttu on esialgu ajutiselt suletud ka Tõrva Cargo terminal.

Alates 1. septembrist on Tõrva Veemõnula avatud esmaspäevast neljapäevani 14.00-22.00 ning reedest pühapäevani 10.00-22.00. Bussijaama ruumidele rentniku leidmiseks kuulutatakse välja enampakkumine.

Tõeline kirjandusentusiast Elmar Orav siirdus pensionile

31. augustil oli viimane tööpäev Hummuli raamatukogu pikaajasel juhatajal Elmar Oraval. Elmar juhtis Hummuli raamatukogu tervelt 54 aastat, olles näinud mitut põlvkonda Hummuli raamatusõpru. Nüüd saab teenekas raamatukogu juhataja ja tunnustatud kirjanik tegeleda loometööga ja nautida aega välja-teenitud puhkust. Suur-suur tänu Elmarile südamega tehtud töö eest.

Hummuli raamatusõbrad aga muretsema ei pea, sest koguhoidja ülesanded võtab enda kanda noorsoo- ja kultuuritöötaja Maire Riit.

XV Tõrva kergejõustikupäev olümpialastega - Peeter Kirdi mälestusvõistlus, pakkus võistlusvõimalust nii kõige noorematele kui ka tiitlivõistlustel osalenud tippspordlastele. Võistluste kulminatsiooniks olnud odaviskevõistlused võitis tänavu EMil Eestit esindanud Gedly Tugi tulemusega 52.92. Talle järgnesid Katre Marit Liiv ja Kadi Kaart. Meeste võistlusel võidutses Ergo Tamm tulemusega 64.77. Lastevõistlustel oli aga osavõtjate arv rohke ning vanuseklasside esikolmikud selgusid põnevas heitluses. Lehekülje kaunistasid fotodega: Ülav Neumann ja Egon Bogdanov. Siin lastevõistluste medalivõitjad:

T 3-4
I Rosanna Tšernov
II Dione-Lisee Palu
III Hana-Ruudu Hausenberg

P 3-4
I Jakob Rillo
II Geron Gustav Mägi
III Ramos Suur

T 5-6
I Elisabeth Seemen
II Sirel Mäe
III Nora Pisartšik

P 5-6
I Gregor Mägi
II Hubert Umbleja
III Ken Kirt

T 7-8
I Melinda Kübar
II Kimbra Sööt
III Loore Hanni

P 7-8
I Kristofer Leitmaa
II Mattias Vilu
III Robert Raal

T 9-10
I Kiara Sööt
II Dorel Daum
III Annabel Palumaa

P 9-10
I Marten Kivend
II Lucas Pärn
III Gregor Valtsov

T 11-12
I Mariette Verst
II Keydi Pindma
III Crystal-Eliis Krapp

P 11-12
I Ferry Liigand
II Genert Mai
III Robert Rohtla

TÕRVA JÄRVEDE JOOKSUL NAUDITI ILMA JA TEHTI HÄID TULEMUSI

Egon Ilisson

39. korda peetud Tõrva kolme järve jooks oli Tõrva meelitanud kohale hulgaliselt jooksusõpru Eestist ja kaugemaltki. Tugevas konkurentsist seekord kahjuks palju esikohti koju jätta ei õnnestunud.

Väga tugevast sportlikust tasemest annab tunnistust see, et nii mitmelgi distantsil olid võiduajad esmaklassilised ning esikoha peale käis kõva rebimine. Kõige väiksemaid oli 100meetrisel tillujooksul kokku 33. Vanusegruppide võitjateks tulid Lille-Liis Saks (Valga vald), Ramos Suur (Tõrva), Frank Hansmann (Viljandi) ja Marjanne Tammekivi (Otepää).

Minijooksus oli vaja läbida 600 meetrit ja seal läksid kõik tiitlid külalistele. Tüdrukute nooremas vanuseklassis võidutses Melinda Kübar (Elva) ning vanemas Kiara Sööt (Tallinn). Poiste vanuseklassides krooniti võitjateks Hugo Hansmann (Viljandi) ja Rihards Jemsts (Smiltene). Kokku läbis distantsi 34 noort jooksusõpra.

Noortejooks oli pikkusega 1,6 kilomeetrit ning siin edestasid vanuseklasside võitjad teisi pika puuga. Eriti muljetavaldav oli tüdrukute U12 võidutulemus 6:16,7, mille jooksis välja Una Pärkone (Smiltene). Selle ajaga sai ka sama vanadele poistele kaugelt kanda näidatud. Täpselt sama ajaga lõpetas U14 tüdrukute võitja Mia Lii Kaigas (Viljandi). Poiste vanuseklasside võitjad olid Robert Raak (Otepää) ja Krismas Koor (Võru). Kokku lõpetas distantsi 21 osalejat.

Traditsiooniline põhijooks, mille pikkuseks 9 kilomeetrit ja mille nimigi ütleb, kulgeb ümber Tõrva linna järvede, sai stardi 52 võistlejaga ja esimest finišeerijat tuli oodata vaid napid pool tunnikest. Taaskord tuli võitjaks Keio Kits Viljandist ja sedakorda ajaga 30:46,8. Naiste parim oli kolmel korral Eestit suusatamises olümpiamängudel esindanud, Eesti meistrivõistlustelt 41 medalit võitnud ja neljal korral Eesti parimaks

naissuusatajaks valitud 42-aastane Tatjana Mannima, kelle lõpuajaks märgiti 39:04,1.

Vanuseklasside puhul suudeti põhijooksus jätta Tõrva kolm esikohta. N18 parimana ja Tõrva kiireimana lõpetas Bianka Uhtjärv, naiste seas oli parim Heleri Rebane ja meest M60 klassis Aivar Lillipuu. Tõrva meestest jooksis kiireima aja välja M18 vanuseklassis võistelnud Romet Kivi. Teised esikohad läksid vastavalt N40 Tatjana Mannima (Otepää), N50 Heldi Kaare (Valga), N70+ Aija Lace (Valka), M18 Morten Siht (Viljandi), meestest Keio Kits (Viljandi), M40 Margus Koos (Võru), M50 Vello Lillipuu (Türi) ja M70+ Ants Kuusik (Viljandi).

Traditsioonilise jooksu jätkumisele aitas kaasa Tõrva Spordiselts ja Valgamaa Spordiliit. Toetajatest tuleb tänada Tõrva valda, Eesti Kultuurkapitali Valgamaa ekspertgruppi ja Chaga Healti.

TÕRVA VÕRKPALLIKLUBI SAAB 35AASTASEKS!

Kadri Pilm

S el suvel meie hulgast lahkunud Rein Lepik ütles mulle kunagi, et Tõrva Võrkpalliklubi on kõige vanem jätkuvalt tegutsev Valgamaa spordiklubi. Fakti on arhiividest keeruline kontrollida, sest meie klubi esimesed kriipsud said Tiiu Loormani käega tema isiklikku märkmikusse 6. oktoobril 1987. Siis alustas treeninguid esimene 14liikmeline grupp tüdrukuid. Kuna aga Rein ise see oli, kes Tiiule selle mõtte pähe pani, siis usaldame teda. Selle tulemusena astub Tõrva Võrkpalliklubi sel aastal vanuse järgi uhkesse spordiveteranide ritta!

1990. aastal võrkpallitreeningutega alustanud tüdrukud oma esimestes võistlussärkides.

Alustati tüdrukutega

Suuremad grupid on alustanud 1987, 1988, 1990, 1994, 2001, 2008, 2014. 2015 novembris alustasime päris noorte grupiga, kuhu võtsime 8-10aastased lapsed, kes nüüd järjest suuremaid tegusid teevad. Alates sajandivahetusest, on meie treeningud olnud avatud ja oleme rõõmuga vastu võtnud uusi pallimängusõpru ka üksikuna. Samas ikka kipub nii olema, et pikemalt püsima jäävad pigem need, kes on alustanud suuremas grupis. Kui eelmisel sajandil treeniti ainult tüdrukuid, siis avatud treeningutele on tulnud ka järjest rohkem poisse.

Ammune pallimängusõber Anu 1994. aasta alustajatest meenutab nii: „Tänu võrkpallile on mul palju toredaid sõpru ja Tõrva Võrkpalliklubist saadud hea mängutase on mu ellu palju rõõmu toonud! Ja toob siiaaani! Võrkpalliga

tegelemine on aidanud mul elus erinevates elukohtades paremini kohaneda. Nii kodus kui ka võõrsil. Selle mängu ühine keel liidab ja ühendab inimesi. Olenemata rahvusest ja kultuurist.“

Sünnipäevaturniir

Alates 15. sünnipäevast oleme üle 5 aasta kutsunud meile külla meie praeguseid ja ammuseid sõpru ja toetajaid, et meenutada koosveedetud aegu, arutada meie tuleviku üle,

Ilmselt 1991. aastal uutes dressides poseeritud pilt. Fotol mängib palli Maire Pello, julgestavad Krista Ivask, Margit Kurvits ja Kadri Vahtre.

Kas võrkpall on sinu ellu rohkem andnud või võtnud?

Vastab Tõrva Võrkpalliklubi asutaja Tiiu Loorman:

„Kindlasti andnud – mitmekülgst, füüsilist vormi, kaaslasi, sõpru ja kindlasti veel palju asju, mis kohe meelde ei tule. Igal juhul ei tundu, et midagi olulist oleks võtnud. Kindlasti on võtnud tohutult aega, aga ma ei tea, kas ma selle ajaga oleks ilma võrkpallita midagi targemat teinud.“

Mis on olnud Tõrva Võrkpalliklubi eesmärk?

„Kui me pihta hakkasime, siis polnud üldse mingisugust eesmärki, sest ma ei plaaninud treeneriks saada. Aga kui juba grupp tekkis ja tundus, et on reaalne, siis tekkis eesmärgiks jõuda Eesti karika- ja meistrivõistlustele, kuhu me noortega ka jõudsime. Laiem eesmärk oli noortele tegevust pakkuda - füüsilist tegevust, mingi aeg oli oluline oma lastele selle tegevuse võimaldamine. Mina pean järjepidevat, kindlatel aegadel toimuvat tegevust laste jaoks väga tähtsaks. Et õpitakse ükskõik mida, aga tehakse seda detailselt ja korrektselt ning harjutakse, et igasuguse oskuse saavutamiseks on vaja tööd teha, seejuures ka füüsilist tööd.“

mängida koos palli ja nautida üksteise seltskonda ka väljaspool palliplatsi - nii ka seekord. Laupäeval, 8. oktoobril võõrustab Tõrva Gümnaasium meie sportlikku osa. Alustame kell 11 tervitussõnadega, jätkame ühise võimlemisega 1980ndate stiilis ning viime läbi mõned teatevõistlused, mis klubi liikmetele meenutavad samuti vanu aegu ja teistele on lihtsalt toredad osa võtta. Kõik noored ja vanad, lapsed ja lapselapsed on sinna oodatud. Et saalis oleks mõnusam ka pallimänguta olla, mängib seal muusika ja pakume suupisteid ja teed-kohvi. Kell 12 jätkame võrkpallivõistlusega kahel väljakul. Öhtul on kõik meie sõbrad oodatud Tõrva Noortekeskusesse, kus sööme koos õhtust ja tantsime Hõbeselg Gorilla muusika saatel. Muidugi plaanime õhtusse ka pisut sportlikke ja mitte nii sportlikke üllatusi.

SEPTEMBER - Tõrva valla spordikuu

- EOK spordinädal 2022; 23 - 30. september 2022
- Avaüritusena toimub 23.09 üle-eestiline heategevuslik teatejooks, meie valla koolide klasside võistkonnad jooksevad Tõrva gümnaasiumi pargis algusega 14.00 info : www.teatejooks.ee

Liituge Tõrva valla spordiklubide tegevusega

- Tõrva Võrkpalliklubi: T ja R kell 17.00-18.30 noored ja 18.30-20.00 täiskasvanud Tõrva gümnaasiumi spordisaal;
- SK Viraaž treeningud E ja K 15.00-16.30 T ja N 12.30-16.30 Tõrva staadion / Tõrva linna spordihoone;
- Tõrva JK E 16.00-17.00, T, K ja N 15.30-17.00, 17.00-18.30, täiskasvanud L 14.00-16.30;
- Valgamaa Korvpalliklubi E ja K 18.00-19.30 Tõrva gümnaasiumi spordisaal.
- Ritsu spordibaas: N ja R 11.00-18.00. Jõusaali kasutamine tasuta!

Kutsume osalema

- Kepikõnni tervisetund Tõrva Terviserajal 26.09 kell 18.00 Tõrva gümnaasiumi park.
- Tõrva valla sügismatkad „Otsi sõnu“ alustab 26.09 esimese matkaperioodiga. Kokku neli perioodi 26.09 - 2.10, 3.10 - 9.10, 10.10 -16.10 ja 17.10 - 23.10 Tõrva Terviserajal.
- AT Spordiklubi 27.09 kell 19.00 rühmatreening AT Spordiklubi Ravila tn 6.

LAPSI OODATAKSE KORVPALLITRENNI

MTÜ Korvpalliklubi Valgamaa loodi 2017. aastal. Eesmärgiks Valgamaa noortekorvpalli arendamine, harrastusspordi edendamine ja spordiürituste korraldamine. Tõrva vallas on nende aastate jooksul toimunud aktiivselt treeningud nii Alal, Riidas kui ka Tõrvas- noorte juhendajaks sel alal on olnud Kevin Kangur.

Sel aastal alustati treenimisega 5. septembril ning hooaeg lõpetatakse kevadel. Aga ei ole veel hilja liituda treeningutega ning huvilised on oodatud. Treeningud toimuvad esmaspäeviti ja kolmapäeviti Tõrva Gümnaasiumi spordisaalis 18.00-19.30 ning teisipäeviti ja neljapäeviti Riidaja Põhikoolis 18.00-19.30.

Oodatud on kõik lapsed 1.- 6.klassini. „Võin kindlalt öelda, et pole ka kunagi paar aastat vanemaid ukse pealt tagasi saatnud. Kel ikka suur huvi, see on oodatud,“ räägib Kevin Kangur, et tähtis on soov sporti teha. „Oleme alati erinevad aastakäigud üheskoos hakkama saanud ning saame ka edaspidi.

Treeningud on lõbusad ja mängulised, samaaegselt ka väga huvitavad ja arendavad,“ räägib treener.

Lapsi kaasatakse spordivõistlustelgi, nii mõnigi saab võimaluse oskusi näidata liigamängudel KK Valgamaa rivistuses. Treeningud on huvilistele tasuta!

Otse suvituslinn Tõrva südames on enampakkumisel ruumikas veskihoone, mis võimaldab ellu viia unistuse enda ettevõttest! Vaatega looduskaunile Veskijärvele ning keskväljaku vahetus läheduses asuv hoone vajab uut peremeest, kes majale taas elu sisse tooks. Asukohale lisab veelgi maalilisust otse maja tagant mööda voolav Õhne jõgi.

Tõrva Vallavalitsus müüb elektroonilisel enampakkumisel osta.ee keskkonnas rekonstrueerimist vajavat kinnistut aadressil Veski tn 9, Tõrva linn. Katastritunnus 82401:001:0803, pindala 2305 m², sihtotstarve tootmismaa 100%. Kinnistul asub rekonstrueerimist vajav veskihoone (ehitusregistri kood 111034799), mis

on ehitismälestis nr 23313. Seetõttu tuleb hoone rekonstrueerimisel arvestada ka Muinsukaitseameti nõuetega. Hoone ruumides tegutseb 145,9 m² pinnal TT loomakliinik tähtajatu äriruumi üürilepingu alusel. Enampakkumise alghind on 40 000 eurot. Oksjon toimub osta.ee keskkonnas.

ENAMPAKKUMISED:

Üürile anda hubased ja uued ruumid otse keskväljakul!

Enampakumisel üürile andmiseks on kaks ruumi 2018. aastal valminud Tõrva bussijaama hoones. Otse keskväljakul asuv modernne ehitist on hästi ligipääsetav ning märkimisväärselt külalistatavusega, sest hoones asub ka bussiootesaal ja avalikud WC-d. Ruumid on valgusküllased, korraliku ventilatsiooniga ja kaas-

aege sisekujundusega. Võimalik on rentida mõlemad ruumid korraga või võtta kasutusele ainult üks. Suuremas ruumis (28,1 m²) tegutses varasemalt Tõrva Turismiinfopunkt ning väiksemas (8,5 m²) Cargo terminal.

Ruumides ei ole lubatud kasutatud kaupade müük ega pandimaja loomine.

Suuline enampakkumine vabade ruumide üürile andmiseks toimub 20. septembril kell 9.30 Tõrva Vallavalitsuse saalis (Kevade 1, Tõrva). Rendi alghind on 5€/m² kuus. Lisainfo ja ruumidega tutvumine: Tõnu Jaansalu (tonu@torva.ee; 515 6243).

Väärrika ajalooa kortsihoone ootab tegijaid!

Tõrva linna ühes sümbolehitises – Tõrva kortsihoones (Valga 1, Tõrva) on enampakkumisel üürile andmiseks ruumid kogupindala 98,1 ruutmeetrit. Suurepärase asukohaga kortsihoones (asub Tartu, Pärnu ja Valga maantee ristumiskohas) on võimalus tegeleda erisuguste ettevõtmistega. Ruumide juures on ka privaatne WC ja dušinurk

ning panipaigad. Eesruumis paikneb Swedbanki sularahaautoaat (üürile antavate ruumide sisse ei kuulu).

Aastaid tagasi tegutses ruumides Swedbanki harukontor, hiljem Tõrva Turismiinfopunkt ning viimane aasta on ruumi kasutatud näituse eksponeerimiseks ürituste ajal.

Ruumides ei ole lubatud kasutatud kaupade müük ega pandimaja loomine.

Suuline enampakkumine vabade ruumide üürile andmiseks toimub 20. septembril kell 9.00 Tõrva Vallavalitsuse saalis (Kevade 1, Tõrva). Rendi alghind on 5€/m² kuus. Lisainfo ja ruumidega tutvumine: Tõnu Jaansalu (tonu@torva.ee; 515 6243).

KAGU-EESTI SPETSIALISTIDE ELUASEMETE TOETUSMEEDE

Hea Kagu-Eestis töötav spetsialist – kas oled ostmas endale uut elupinda või kavatsed remontida olemasolevat? Tõrva Vallavalitsus avab taas Kagu-Eesti spetsialistide eluasemete toetusmeetme taotlusvoor.

Piirkonna majanduselu elavdamiseks ning tööturu olukorra parandamiseks on riik Kagu-Eesti programmi kaudu kutsunud ellu kvalifitseeritud spetsialistidele suunatud eluasemete toetusmeetme, millega on liitunud ka Tõrva vald.

Meetme eesmärk on hoida ja väärtustada piirkonnas elavaid ning töötavaid spetsialiste, kes oma oskusteabe ja tööpanusega kohalikus ettevõtluses aitavad kaasa sellele, et piirkond areneks ja kohalik majandus saaks toetuda väljaõppinud spetsialistide teadmistele ja oskustele.

Toetatakse nii eluaseme ostmist, ehitamist kui ka olemasoleva renoveerimist. Eluase peab paiknema Tõrva vallas.

NB! Toetust võivad taotleda spetsialistid, kelle rahvastikuregistri järgne elukoht ja alaline elukoht ei ole 2022. aasta 1. jaanuari seisuga Tõrva vald, seega toetatakse uusi tulijaid. Spetsialisti töökoht võib asuda Kagu-Eesti piirkonnas (s.o Võru, Põlva ja Valga maakond).

Kes saavad toetust taotleda?

Toetus on mõeldud Sulle, kui:

- Sul on piirkonna majandusarengu jaoks vajalik haridus, väljaõpe või töökogemus.
- Sul on on Valga-, Põlva- või Võrumaal tegutseva ettevõttega dokumentaalselt tõendatav töösuhe, oled samas piirkonnas tegutseva äriühingu juhatuse liige või füüsilisest isikust ettevõtja.
- Sinu brutotöötasu on taotluse esitamise ajal suurem kui eelneva aasta maakonna keskmine selle valdkonna töötasu.
- Sul ei ole riiklike maksude osas maksuvõlga, välja arvatud, kui see on ajatatud.
- Sa oled eluruumi või kinnistu omanik, kaas- või ühisomanik või oled sõlminud notariaalse või lihtkirjaliku ostu-müügi eelpepingu eluruumi ostmiseks. Ühis- või kaasomandi puhul toetatakse ühe omaniku eluruumiga seotud ehitustöid ning sel juhul on vajalik teiste omanike kirjalikku nõusolek.

Toetusalune eluruum peab olema vähemalt kolm aastat pärast projekti aruande kinnitamist toetuse saaja omandis ning tema rahvastikuregistri järgne alaline elukoht.

Toetuse suurus

Toetuse ühe spetsialisti eluruumi kohta on minimaalselt 2000 eurot ja maksimaalselt 10 000 eurot. Toetus moodustab kuni 67% projekti abikõlblikest kuludest. Taotleja omafinantseering peab olema rahaline ja moodustama vähemalt 33% projekti abikõlblikest kuludest. Meetme raames antakse ühele eluruumile toetust üks kord.

Kestvus

Taotlusvoor on avatud 7. septembrist kuni 9. oktoobrini 2022.

Lisainfo: Mariell Viinalass, Tõrva Vallavalitsuse arendusspetsialist, telefon 766 5313 või 5241 882, e-post mariell.viinalass@torva.ee.

Taotlemine

Toetuse taotlemiseks esitab taotleja vormikohase allkirjastatud taotluse koos dokumentidega.

Vormikohane taotlus lisadega tuleb saata Tõrva Vallavalitsusele digitaalselt allkirjastatult e-posti aadressile torva@torva.ee. Vajalikud vormid leiad valla kodulehelt.

TÕRVA VALD VÕIB SAADA ESIMESE TUULEPARGI

Tõrva Vallavalitsus annab teada, et Evecon OÜ esitas 05.08.2022 taotluse (Tõrva Vallavalitsuse dokumendiregistris 7-7/2022/1476-1) kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu (KOVEP) ja sellega seotud keskkonnamõjude strateegilise hindamise (KSH) algatamiseks.

Eriplaneeringu koostamise eesmärgiks on välja selgitada tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu rajamiseks sobivad asukohad. Asukohtade valikul võetakse arvesse sotsiaalsed aspektid (sh kohalikud huvid), keskkonnamõju, majanduslikud ja tehnilised võimalused. Evecon OÜ poolt taotletav planeeringuala hõlmab ca 165 km² suurust maa-ala Tõrva valla edelaosas Holdre ümbruses ja läheduses.

KOVEP ja KSH esimeses etapis toimub tuuleparkide asukohtade eelvalik (planeerimiseaduse §-id 98-109). Eelvaliku lõpptulemusena otsustatakse tuuleparkidele sobivaimad asukohad. Valitud asukohtades viiakse läbi KOVEP teine etapp ehk detailse lahenduse menetlus (planeerimiseaduse §-id 111-116) ning KSH, sh viiakse läbi vajalikud uuringud. Sellele järgneb KOVEP ja KSH vastuvõtmine ja kehtestamine (planeerimiseaduse §-id 117-122).

Vastavalt planeerimiseaduse § 96 lõikele 31 teavitab kohalik omavalitsus eriplaneeringu algatamise taotluse saamisel avalikkust ning annab võimaluse esitada samasisulise taotluse. Taotluse esitamise tähtaeg on hiljemalt 18.09.2022.

Taotlus esitada Tõrva Vallavalitsuse e-postil torva@torva.ee või kirjalikult postiaadressil Kevade 1, Tõrva, 68605 Tõrva vald.

Lisainfo: Keskkonnaspetsialist Terje Tomson, e-post: terje.tomson@torva.ee, tel 766 5318.

Evecon OÜ on Eesti kapitalil põhinev taastuvenergia tootja. Alates 2020. aastast on Evecon valmis ehitanud erinevaid päikeseparke koguvõimsusega 40MW. Meil on erinevates omavalitsustes üle Eesti arendamisel 600 MW aktiivseid projekte, mis on plaanitud ühendada võrguga 2024. aasta lõpuks. Evecon OÜ arendab mitmes Eesti vallas maismaatuuleparke. Praegu on arendamisel üle 20 objekti, mille võrku liidetav võimsus on kokku üle 500 MW.

TANTSULINE KEVAD

Ulvi Riitsalu, Lys naisrühma juhendaja

Tänavust kevadet saab LYS naisrahvatantsurühm nimetada igati tantsuliseks. Osaleti 27.- 28. mail IV Kagu-Eesti tantsupeol „Sanna kitmine“ Põlvas Insikurmu laululaval ning läbides konkursi ka III Eesti Naiste tantsupeol „Perelugu“ 10. -12. juunil Jõgeval. Oleme väga õnnelikud, et need peod aastase edasilükkamisega ikka toimuda said!

Kagu-Eesti tantsupeo proovipäev möödus vihmaga võideldes Mammaste Spordikeskuse staadionil, kuid peopäeval säras päike ning pidu nautisid nii tantsijad kui rohkearvuline publik. Ööbisime hubases Rähni kodumajutuses.

III Eesti Naiste tantsupeol esindasid oma osalemisega Tõrva valda LYS naisrahvatantsurühm ning eakate tantsurühm Eideratas. Oli äärmiselt tore olla üks

pisikene lüli selles suures tantsuperes. Suur tänu tantsupeo korraldustoimkonnale Jõgevahe Perele. On, mida ikka ja jälle meenutada: ööbimine kauni Kuremaa järve kaldal asuvas Udu turismitalus, super toitlustamise juhendamine suure toitlustustelgi all, esimesed tõeliselt suvised päikselised ilmad ning tantsu täis päevad. Lys naisrühmale jääb pidu meelde erilisena, sest tantsisime esimest korda rühma uutes Kihelkonna rahvariietes, mille valmistamisega alustasime juba 2020. aasta sügisel. Tänu sõnad kuuluvad rahvariiete valmistajale OÜ Emotsioon, Tõrva Vallavalitsusele ning Eesti Kultuurkapitali Valgamaa ekspertgruppide.

Täname Tõrva Vallavalitsust, kes lubas mõlemale peole meil söitmiseks kasutada valla väikebussi. Tantsulist uut algavat hooaega!

TÕRVA KINO KOIT LOODAB JÕUDA SEL AASTAL KOROONAEELSELE TASEMELE

Karl Kirt

Kuigi Tõrva kino Koit külastatavus jääb veel alla koroonaeelsele ajale, on siiski inimesed tee tagasi kinno leidnud. Kinno toovad inimesed tagasi kvaliteetsed Eesti filmid ning populaarsed animatsioonid.

Kõikidel kinodel on kohustus pidada väga täpset statistikat, kui palju ostetakse pileteid ja milline on kinode kassatulu. Andmeid koguvad nii filmilevitajad kui ka Eesti Filmi Instituut. Tõrva kino Koit tellib filmilevitajatelt filmide näitamise õigust. Filmide tasumise üldreegel on see, et levitajale läheb pool piletitulust, mis omakorda jaotatakse edasi filmitootjale. Eesti Filmi Instituut teeb kvartaalseid ja iga-aastaseid kokkuvõtteid, kuidas kinovaldkonnal on läinud.

Koroonaaeg on meelelahutusvaldkonnale olnud keeruline, sealhulgas kinodele. Mitmed planeeritud filmid lükkusid edasi, tuli hakkama saada erinevate koroonapiirangutega ning kogukonnas katkes tavapärane kinoharjumus. 2019. aastast on järjepidevalt iga nädalavahetus Tõrva kinos näidatud kõige uuemaid Eesti ja välismaa filme. Just 2019. aastasse on jäänud ka

kino külastatavuse tipphetk, kui aastast ostis pileti 6097 inimest.

Sellele järgnenud 2020. aasta algus lubas samuti rekordaastat. Veel enne koroonaaega linastus ülipopulaarne „Talve“, mida käidi Tõrva kinos Koit vaatamas 773 korral, mis on jäänud senini ka ühe filmi vaatajarekordiks.

Edasine on olnud keeruline, sest piirangud tõid kaasa paljude filmide edasilükkumise, vaatajate arvu drastilise vähenemise ning väga aeglase taastumise. Näiteks oli olukordi, kus kinodel lubati küll avatud olla, aga filme, mida inimestele näidata, oli väga vähe. Levitajad tegid endast oleneva, et kinodel oleks ekraanidele midagi näidata. Aasta 2020 lõpetati 4964 kinokülastusega, kusjuures aasta esimesel kolmel kuul oli vaatajaid pea samapalju kui järgnevatel kuudel kokku.

Tõrva kino Koit oli peaaegu täiesti kinni 2020. aasta aprillist juunini, 2021. aasta jaanuaris remonditööde tõttu ning märtsist maini. Pärast seda on kinod olnud avatud ja sellest aastast on kadunud pea kõik senised piirangud.

Trend näitab seda, et Tõrva piirkonna inimeste kinoharjumused hakkavad taastuma. Käiakse järjest enam filme vaatamas ning selleks

annab tõuke ka kinodesse jõudvad populaarsed lastefilmid ning Eesti filmid. Kui 2021. aastal oli kinokülastuste arv 3383 inimest, siis juba selle aasta kaheksa esimese kuuga on Tõrva kinno jõudnud 4241 inimest. Eesmärk on ületada või vähemalt samale tasemele jõuda 2019. aastaga ning lootust selleni jõuda annab peagi linastuvad Eesti filmid „Kalev“ ja „Apteeker Melchior. Timuka tütar.“ Samuti jõuab aasta lõpus kinno kauaoodatud Avatari filmi järg „Avatar: Vee olemus.“

Sellel aastal on osutunud seni maani kõige populaarsemaks filmiks „Käsilased 2“, mida käisid lisaks lastele vaatamas ka paljud täiskasvanud. Kokku on seda filmi vaadatud Tõrvas 542 korral. Järgneb Eesti film „Apteeker Melchior“ 459 vaatamisega, „Soo“ 268 vaatamisega ning esiviisikuisse mahub kinodes hetkel jooksev „Apteeker Melchior. Viirastus“, mida on vaadatud 209 korda ning kogupere seiklusfilm „Siil Sonic 2“, mida kinokülastajad vaatasid 182 korral.

Seega võib julgelt öelda, et Tõrva piirkonnas on kinohuvilisi, vaatamata väikestele rahvaarvule, väga palju, kuid endise kinohuvi taastumiseni läheb veel siiski aega.

Tantsustuudio LYS
30 aastapäeva kontsert
Tõrva Kirik-kammersaalis
1.okt.kell 18.00
osalevad
tantsustuudio rühmad ja vilistlased
Õhtujuht - Hardo Adamson
Sünnipäevatorit
TASUTA

RAO METALL on rohkem kui 10 aastase ajalooa ettevõtte, kes ostab neljas Eesti paigas kokku vanametalli.

TASUTA vanametalli käru kaheks tunniks.
Alates tonnist Tõrva linnas ära vedu tasuta.

Tõrva teenindusplats

E – R 9:00 – 17:00

L 10:00 – 14:00

P Suletud

Kontakt +372 53005356

raometall@gmail.com

Suurima vaatajate arvuga filmid alates 2019. aastast

„TALVE“ – 773

„TÕDE JA ÕIGUS“ – 610

„SIPSIK“ – 542

„KÄSILASED 2“ - 542

„APTEEKER MELCHIOR“ - 459

„LUMEKUNINGANNA II“ - 405

„VANAMEHE FILM“ - 308

„KUIDAS TALTSUTADA LOHET 3“ – 274

„SOO“ - 268

„LÕVIKUNINGAS“ - 242

Kõige populaarsem dokumentaalfilm on Ott Tänaku film (224 vaatamist). Kõige suurema külastatavusega kuu on olnud 2020. aasta veebruar (1698 külastajat).

Eestis on kaks suuremat filmilevitajat: ACME ja Hea Film. Tõrva kinos on nende osakaal vastavalt 28% vaatajatest ja 65% vaatajatest.

Filmid jõuavad Tõrva kinno Koit kas läbi interneti või kõvakettaga posti teel.

KUIDAS SÄÄSTA SÜGISTALVISEL PERIOODIL?

Egon Ilisson

Energiahindade meeletu tõusuga ei ole sõna “energiasääst” enam pelgalt keskkonnast hoolivate inimeste sõnaraamatus. Säästmine on tänavu kõikide meie igapäevaste tarbimiste ja käitumisharjumuste puhul äärmiselt oluline, et säilitada tavapärasest elukvaliteeti ja maksejõulisust. Kuidas aga on võimalik elektrile ja küttele kuluvat raha kokku hoida ja sealjuures loomulikult säästa loodust. Mida teha aga siis, kui elektri- ja küttearved löövad jalad alt?

Alustades lihtsatest asjadest

Ehkki karmid numbrid arvetel tekitavad paljudel tahtmise neist kohe hoobilt pool kui mitte rohkem maha raiuda, siis oma harjumusi muuta ei ole alati kõige lihtsam, isegi kui me seda väga soovime. Siiski on energiasäästu lihtne alustada ja selleks piisab ka väikestest muutustest igapäevases käitumises. Energia säästmise tagab juba ainuüksi elektriseadmete kasutamine nendele jaoks ettenähtud kohtades ja tegevustel, samuti õige ja korrapärane hooldus. Kuigi igivana komme aknaääri, majja tulevaid torusid või eluruumidesse tuult laskvaid auke talveks takku täis toppida või kinni teipida võib tänapäeval tunduda vanamoeline, aitab ka seegi säästa parimal juhul 10-25% energiast.

Tõrva Teataja toimetaja pani kokku 27 punktist koosneva energiasäästu kondikava, mille puhul on nii lihtsamaid kui aeganõudvamaid nippe säästmiseks.

PS! Võtsin oma arvutuste aluseks elektrihinna 30 senti/kWh kohta, mis on perioodi juuli-augusti börsihindade keskmine (täna sel päeval on kolmeaastast fikseeritud paketti valides hind vähemalt sama kallis - toim).

1. Vaata üle kõik oma lepingud ning võrdle erinevate teenusepakkujate hindu. Teenuste hinnad muutuvad ajas ning vabaturu konkurentsist tuleb aeg-ajalt ka uusi ja odavamaid pakkujaid turule. Võimalik, et aastaid tagasi sõlmitud lepingud ei olegi täna sel päeval enam parimad ning juba ainuüksi uus leping või teenusepakkuja vahetamine võib säästa sadu eurosid aastas.

2. Tarbi vähem või siis, kui on odavam. Lihtne öelda, aga igapäevased toimetused ei kannata teinekord oodata. Börsipaketiga tarbija jaoks võib aga kannatus olla suur hinnavõit, eriti kui mingeid toimetusi saab lükata öise varna.

3. Me küll mõtleme, et mis see korra süüa teha ikka voolu võtab või tunnikeseks tühjas toas teleri mängima jätmine ära pole. Näiteks tavaline 2500 W elektripliit võtab

keskmise börsihinnaga tunniajase kasutusega veidi alla 1 €, tipptunnil võib see number aga suureneeda isegi rohkem kui 3 € peale tunnis. Samas keskpäeval ajal või neil, kel meeldib öösel kokata, kulub selleks kordades vähem raha.

4. Päevas neli tundi televiisorit vaatav inimene kulutab tänaste hindadega keskmiselt 50 € aastas, vanemate televiisorite puhul võib see ulatuda üle 150 € aastas.

5. Uued seadmed võtavad vähem voolu. Ega energiaklassid kodumasinatel ei ole sinna tähestiku õpetamise plaaniga lisatud. Kõrgete elektrihindade puhul võib ainuüksi uus külmkapp (D-energiaklass) säästa, võrreldes vanema generatsiooni külmikuga, 30-50 kWh igas kuus. See aga tähendab rahakotile 9-15 € võitu. Aasta peale võib aga vana külmik juba süüa õhukeseks uue külmkapi säästufondi. Ainuüksi C ja F energiaklassi erinevus pesumasinal tähendab igakuiselt 2-3 € hinnavahet elektriarvel.

6. Telerisõbrad peavad aga siinkohal olema eriti tähelepanelikud, sest plasmateleer võtab võrreldes LED teleriga voolu üle viie korra rohkem! Seega keskmise telerivaataja jaoks on plasmateleerist vaadatuna telesaated aastas pea 150 € jagu kallimad, kui seda läbi LEDi tehes.

7. Tähtis nüanss on kütmine, sest nii elektri, gaasi kui ka küttepude hinnad on võrreldes eelnevate aastatega mitmekordistunud. Hoone kütmisele aga võib kuluda kuni kolmveerand hoone energiakasutusest. Selle täpsemaks kontrollimiseks ja olukorda parandavate nõuannete saamiseks on mõistlik tellida energiaaudit. Küttekulude vähendamiseks laske vajadusel uuendada küttesüsteem, täiustage hoone soojustust ja ventilatsioonisüsteemi ning vahetage vanad aknad energiasäästlikumate vastu. See muidugi on kulukas võimalus, kuid pikas perspektiivis aitab säästa küttekuludelt märkimisväärselt. Õnneks on ka veidi lihtsamaid variante, kuidas rahakotti rohkem alles jätta.

8. Lülitage välja tühjas toas põlev lamp. Näiteks, kui praeguste keskmiste börsihindadega (30 senti/kWh) põleb 100W pirn iga päev 2 tundi, kulub sellele rohkem kui 20 € aastas. Kui sama pirn põleb ööpäev läbi, siis selle väljalülitamisel oleks sääst koguni 240 € aastas.

9. See toob meid säästlikuma valguslahenduse teema juurde, sest tänapäevaste võimaluste puhul on võimalik väiksemal majapidamisel isegi kogu valgustipark selle 100 W sisse mahutada. LEDid põlevad kauem, aga samal ajal tarbivad ca 80% vähem elektrit kui vanad pirnid. Valgusdiiodide eeliseks on

nende väga pikk eluiga, suur energiasäästlikkus, koondatud valgus ja värvuste mitmekesisus.

10. Tänapäevased termostadid ning regulaatorid on targad ning nende funktsioonide tundma õppimisel ja optimaalsel kasutamisel võib säästa omajagu. Tasub mõelda ka nutitelefonil pealt juhivatele lahendustele, mis võimaldab energiatarbimist minimeerida, kui parasjagu kedagi kodus ei ole.

11. Kui elate üksi või viibite suuremas majapidamises tihti peale üksinda, võib ka mõelda vaid üksikute ruumide kütmise peale. Enamike katelde ja teiste radiaator- või põrandakütte lahenduste puhul on selline võimalus tänapäeval olemas ning lihtsalt teostatav.

12. Toidu valmistamisel asetage potile kaas peale, sest nii väheneb energiakasutus kuni 4 korda ja toit valmib kiiremini. Kui vesi keeb, keerake kuumus väiksemaks, sest suurem temperatuur ei tõsta vee temperatuuri nagunii üle 100°C.

13. Elektripliidi kasutamisel lülitage keeduplaat mõni minut enne toidu lõplikku valmimist välja, v.a induktioonpliidil. Juba kuuma keeduplaati on mõistlik kasutada järgmise toidu soojendamiseks. Neid nippe kasutades võib iga toidutegemisega säästa kuni 20% elektrit.

14. Vee keetmisel kasutage pigem elektrikannu. Vee keetmisel elektripliidil kulub kuni 50% rohkem elektrit. Soovitame panna veekeedukannu või kohvimasinasse täpselt nii palju vett, kui hetkel vaja on.

15. Pesumasina kasutamisel eelistage madalaid temperatuure, sest vee soojendamiseks kulub üle 80% pesumasina energiast. Tänapäevased pesuvahendid pesevad enamasti pesu puhtaks isegi 20°C kraadi juures ja pole vaja karta, et külmas vees nende mõju kaoks. Samas näiteks 60°C ja 30°C pesurežiimi energiasäästu vahe on laias laastus kolm korda.

16. Kuumavee boileri paigutage võimalikult tarbimiskoha lähedale, sest sooja vee kättesaamiseks läbi pikkade torustike kulub palju vett. Ärge keerake boilerit liiga kuumaks, piisab temperatuurist 55-60°C. Vee liigne kuumutamine ja kuumana hoidmine tõstab liigselt elektritarvet. Kui aga vesi on liiga kuum, siis tekib ka rohkem katlakivi ning vee soojendamiseks kulub veelgi rohkem energiat.

17. Ära arva, et boileri tihti välja-sisse lülitamine annab suurt kokkuhoidu, sest vee taas ülessoojendamine võib võtta isegi rohkem energiat kui selle soojas hoidmine. Vähem kui kaheks päevaks kodust ära minemisel ei tasu suuremaid (näiteks 100-liitrist boilerit) välja lülitada, sest tänapäevastel boileritel on väga hea soojapidavus. Kuna aga 100-liitrise boileri puhul võib olla elektrikulu sellele kaugelt rohkem kui 500 € aastas (ööpäevaringelt sisse lülitatuna), tasuks uut boilerit ostes jälgida, kas sellel on säästurežiim. See võib ilma naljata säästa odavama boileriga võrreldes ca 20% elektrit.

18. Lihtne aga säästlik nipp on kardinat liigutamine. Tõmmake päevaseks ajaks kardinad eest ära ja laske päikesevalgusel tuba soojendada. Suurema valgushulga saamiseks hoidke aknad puhtana. Ööseks aga tõmmake soojuskao vähendamiseks kardinad akende ette.

Abja koolin võeti mulgi asja aamine tubliste ette

Mihklekuul kik om uus. Abja gümnaasiumin om uus direktur Lindvesti Laine ja viil mitmit uusi ja põnevit ürjatusi, näituses mulgi kultuuriluu tunni egän kooliastmen ja koolivorm kolmanden lassin.

Edimesel septembrel ollive kolmande lassi latse aktusel kik punamustan koolivormin ja paistsive tõiste ulgast äste välä. “Mulgiperäne koolivorm olli latsevanembe Grenbergi Ave ja lassijuhateje Pilgu Annely üti- ne mõte ja ettevõtmine. Mia sai sellest täädä nädäl aiga enne kooliaaste akatust ja inda väige sedä ütist ettevõtmist. Just nii omgi õige – koolivormi mõte piaski tuleme just latsevanembi- de puult, sest nemä paneve oma latse rõõvise ja nende ja laste ende arvamine om asja man kige tähtsamb,” kõnel Lindvesti Laine ja üteli, et edimene taga- siside om ollu ää, laste vällänä- gemist om kitetu, latse esi om rahul ja joba om mõni tõine las- sijuhateje kah valmis oma lassi- ge koolivormi teemat aruteme.

Kevädine mõte sai sügüses teos

“Mõte tekkusi keväde, kui las- sijuhateje kuts mui egääastesele jutuaamisele. Mia kõneli, et mui tädär taht koolin kävvä pallalt retuuse ja T-särkege, a mui arust ei passi nõndaviisi kävvä. Kik aig käip latsege vaielus, mes sel- gä panna. Miule ei miildi, kudas noore rõõvin käive, ei ole viisa- kit rõõvit koolin egä esiki sös, ku püüne pääl üles astutes. Pallalt spordisärgi ja ketsi egäl puul,” kõnel latsevanemb Grenbergi Ave sellest, kudas koolivormi mõte idaneme akas. “Vorm tiip latsevanembe elu pallu kergem- bes ja kokkuvõtten odavembes kah. Õnnes olli mul asja kerge edesi aade, kuna mia täädsi üt- te tuttavet, kes tiip siandsit asju. Mia pallessi tedä, et ta tiis mei- le valimises mõne mulgiperätse koolivormi näidisse.”

Muduki es ole esmalt tää- dä, kas tõise latsevanembe kah

Abja gümnaasiumi 3. lassi latse ja lassijuhateje edimesel koolipäeväl uvven koolivormin.

Pilt: Grenbergi Ave

ettevõtmisege ütten tuleve, a kuna iistvedäjil silmä säräsive, olli kergemb asja aade. Kutsuti kokku lassikuunolek ja näidati, miandse vormi om vällä paku. Ütenkuun valiti meeleperäne vorm vällä ja telliti ärä.

Vormi manu käip mitu eri asja, mille vahel saap valide ja telli kas kik, et neid vahete, või üits ja kige meeleperätsemb. Valide om must või punane polosärk lühikside või pikke käistege, must või punane pusa, tüdrikidel om must lisseeritu undruk, poisi valive esi manu tume püks. Sä- rkel ja pusadel om käiste pääl must või punane kaaruspagla- muster ja rin- na ihen kooli märk. Vormi tei valmis osaühing Unifashion, Swiiter koolivorm.

“Väige uhke olli vormin latsi edimesel kooli- päeväl vaadete.

Mia looda, et selle ettevõtmisege õhuteme tervet Abja gümnaa- siumi ja tõisi Mulgimaa kuule kah iiskuju võtma ja mulgipe- rätse koolivormi pääle mõtle- me. Vorm luup oma kooli tunde ja õhutep mulgi endetäadmist,” üteli Grenberg.

Mulgi kultuurilugu egän kooliastmen

Pääle mulgiperätse vormi om Abja kooli sisu kah sii aaste pal- lu rohkemb mulgi teema poo- le kaldunu. Egän kooliastmen

saave õpilase mulgi kultuuriluu tunnin täädust Mulgimaast. “Abja gümnaasium om ju Mul- gimaa päälinna kuul. Ku me esi siin oma keelest ja kultuurist lugu ei pia, sis kes sedä viil pias tegeme? Mede kohus om oma latsi sel teemal aride,” sellät di- rektur Lindvesti Laine.

Prilla saap mulgi kiilt ja kul- tuuri tundma õppi egän koo- liastmen üteli aastel ek sis tõisen, viienden ja kahessanden lassin om nädälin üits kõrd mulgi kultuuriluu tunni. Gümnaasiu- miosan olli mulgi kultuuriluu kursu joba ennemb õppekavan ja sii jääp muduki kah edesi. “Neid tunne annave mede oma kooli kuul- me i s t r e, laste vanu- se järgi vaa- detes, mida täpselt õpete. Täädust andas Mulgimaast, mul- gi rõõvastest, söö-

gist, aaluust, keelest, kommetest ja kigest muust, mes Mulgimaa esieräligus tiip,” sellät Lindvest ja üteli, et tänu neile tunnele om kuulmeistre esi kah uvitet mulgi teemade uurimisest ja õpimisest. “Me indame väige Mulgi Kul- tuuri Instituudi puult vällä ant õppematerjaale, mes om õpete- mise man kuulmeistrelle suures abis. Kindlaste om mõni õpeteje kah instituudi puult pakutevele mulgi keele ja kultuuri õppusele tulemen.”

Mulgi Kultuuri Instituudi juhateje Grenbergi Ave üteli, et temäl om Abja kooli üle väige ää miil. “Suur rõõm, et mulgi kultuuriluu tunne om manu tul- lu ja mulgi asi om koolin vunki manu saanu. Keväde pidäsime ju ütten koolijuhtege laani, kudas mulgimiilsust rohkemb kuulese tuuva ja tore om nätä, et sügüses om edimese sammu joba astutu. Mia usu, et sii om alle akatus ja tõise kooli võtave kah asja tõsit- sembelt ette.”

Ilves Kristi
toimeteje

Instituut and tilliksile mulkele koolitiile üten mulgikiilse Jussikse

Kik latse, kes sii aaste Mulgimaal edimesse lassi lätsive, saive Mulgi Kultuuri Instituudi puult kingituses ildaaigu vällä tullu mulgikiilse raamatu “Jussikse seids sõpra”.

“Jussikese seitse sõpra” om Mulgimaalt peri kirjanigu Väljal Silvi kuulus lasteraamat, mida om ümmer pant palludese keeltese, nüid om ta mulgi keelen kah olemen. Aast aiga om kuulmeistre sedä lastel edimeses kodulugemises andan. Mulgikiilse Jussikse abige saave nüid latse kohe kah mulgi keelege tutvust tetä.

“Aaluuline Mulgimaa om prilla jagat kate maakonna ja kolme valla vahel. Ütitse mulgi kultuuri ja endetäadmise oidmise ja edesikandmise man om kuulel tähtis osa kanda,” kõnel Mulgi Kultuuri Instituudi juhateje Grenbergi Ave ja üteli, et peris mitmen Mulgi, Villändi ja Tõrva valla koolin saave latse sii aaste mulgi keele ja kultuurige tutvust tetä, olgu sii sis koolitunnin, vabalt valiteve aine tunnin või üviringin.

Kokku saive 1. septembrel raamatu rohkemb ku 200 koolitiid üjrjānu last ja pääle selle kik Mulgimaa kooliraamatukogude. “Käimān om ju raamatukogude aaste kah ja om tähtis, et kohalik kiil ja kultuur oles sääil kättesaadav ja paistas kige muu ulgast äste vällä,” üteli Grenbergi Ave.

Kik Mulgimaa 1. lassi latse saive siikõrd instituudi puult kingituses mulgikiilse raamatu “Jussikse seids sõpra”. Pildi pääl rõõmusteve kingituse üle Abja kooli latse.

Pilt: Koorti Keijo

Muduki ei anda omakultuuriõppust pallalt koolilastel. “Joba mitmendet aastet lääve jälle käimā kah keelepesätunni Mulgimaa lasteaidun – sii aaste Karksi-Nuia, Abja-Paluoja, Paistu, Ritsu ja Ala lasteaidan. Keelepesätunne viip läbi Laande Alli, kes käip egā lasteaidan üte kõrra kuun. Terve ommukupooliku käive nii mäng, õpmine ku muu toimetuse puha mulgi keelen. Egā kõrd loetes lastel ette üits mulgikiilne lugu, õpites mulgikiilist laule ja mänge. Väige tähtis om latse joba maast madalest mängu abige oma kandi keele ja kultuuriperänduse

manu juhate,” sellät Grenberg.

Nagu egā sügise, akkave instituudi iistvedämisege mulgi keele ja kultuuri koolituse ja keeleringi täiskasunu inimestel kah. Mulgi keele ringi käive kuun Abjan, Mustla pääl ja Tõrva kaits kõrda kuun, puultõisku tunni kõrrage. Õpetejeide ja ammatnike koolitus om egā kuu üits kõrd, puul päevä kõrrage. Õpeteje Ilves Kristi ja Laande Alli.

Tarvastu mulgi keele ring saip kokku kaits kõrda kuun kolmabelt kell 15 Mustla pääl Tarvastu raamatukogun. Tõrva ringi kokkusaamise om riidesel päeväl kell 16 Tõrva raamatuko-

gun. Abja ring saip kokku nelläbelt kell 18 Abja raamatukogun.

“Keeleringese om oodet egā inimese, kel om uvi oma kandi keele ja kultuuri vastu,” kõnel Grenberg. “Mulgi keele ja kultuuri koolitus om mõteldu kooli- ja lasteaidapepetejeide, ammatnike, kultuuri- ja raamatukogutüiteje, ettevõtjeil ja kigil tõistil üvilistel, kes tunneve, et mulgi keele ja kultuuri tundmine võip neile oma tüü man abis olla.”

Õpmine ja õppematerjali om osalistel prii. Ringi või koolitusele tuleje ei pia oleme põline mulk ja mulgi kiilt mõistma, päätähtis om uvi kohaligu perimuskultuu-

ri vastu. Keele kõrvan vaadetes laiembelt kah muid teemasit: kõneldes söögist, rõõvastest, kommetest, aaluust ja pallust muust. Pääle selle saave osalise täadust sellest, mes prilla Mulgimaal tetäs: mulgikiilsest kirjavarast, tähtsambidest sündmustest, murdeluule- ja lauluvõistlustest, ütenkuun vaadetes ära uvve mulgikiilse vilmi, kulletes ära laulu, raadju- ja telesaate.

Mulgi keele ringe ja koolitust kõrraldep Mulgi Kultuuri Instituut, raha tulep Eesti Rahvakultuuri Keskuse Mulgimaa perimuskultuuri toetusmeetmest.

YM

Vägeve laani – Mulgi Kultuuri Instituut tiip seidsme aaste kava

Täoaste paastumaarjapäeväl pidäsive Mulgi Kultuuri Instituudi (MKI) asjalise laani, kudas toimete sedäsi, et sügises saas valmis instituudi uus arengukava. Uut laani om vaja, sest vana laani tähtaig akkap selle aastete otsa saama.

Nõndasamate om instituudi rüpest vällä kasunu kavva kantu latseke, MTÜ Mulgi Elamuskus, kellel instituut kaasavaras oma äriregistre numbre üten and ja sis esi uvve sai. Nõnda oles MKI nagu alle 09.02.2021 luudu, instituudil oles juskü jälle uus tulemine, mille sihke aastides 2022 kuni 2030 luudav arengukava sääjap.

Mia ole üten instituudi juhateje Grenbergi Ave, mulke lehe toimeteje Ilves Kristi ja tuliengelse mulke kommete oidje Laande Allige selle aaste keväde ja suvel kuulu ja lugenu arengu-

Noore akkaje mulgi Kanguri Kermo, Kruuse Birgit ja Liivsoni Leana arengukava arutemisel. Pilt: Grenbergi Ave

kava arutemisel käinu inimeste mõttit. Mia tahas isu ja uvi ärgitemises tedege neist kümnet jagade.

Vällä om pakut säändsit mõttit:

- Paneme Mulgimaa linnese ja külädesse vällä mulgikiilse uu-

litsesildi, tähtside majade nime, tiiviida ja sildi;

- Teeme mulgi keele õppekava lasteaidalastel, põhikooli ja gümnaasiumi õpilastel, valikaine kava ülikoolil, täiskasunide jaoks jututua;

- Olgu Mulgi vanembe vali-

mine avalik ja mulke siduv ettevõtmine;

- Tulgu mulgikiilside meeme võistelus;

- Võtame ammatise mulgi, kes saip mulgis olemise, mulgi keele kõnelemise ja mulgi rõõvaste kandmise iist aastepalka;

- Avaligu uune ja kõrda tetäve kortermajade võis ehti mulgi mustridege;

- Otsime mulgikiilse suunamudije;

- Teeme egā aaste mulgi keele ja kultuuri nädäli, mes tuus mulgi asja tähelepanu ala ja ärgites mulke ütteeidmist;

- Viime Mulgi kultuuriruumi UNESCO suulise ja vaimse maailmaperänduse nimekirja;

- Teeme mulgikiilse podcasti!

Arengukava kondikava om nüid kokku saanu, a ei ole viil lukku pantu. Küll näis, mes neist kümnest siin mainit mõttest saasave sissi või jääve vällä.

Ää lehelugeje, või olla, et sia tahat oma mõttit kah manu panna? Neid oodetes septemberekuu lõpuni aadressi pääle mki@mulgimaa.ee või kõliste Avele tel 5885 7355.

Koorep Piret, mulk
Mulgi kiil: Ilves Kristi

Nimepuie istutemine Mulgimaal om vana, aga elun komme

Om olemen kombit, mida me oleme nännu ja ten- nu, aga ei mõista arvate, et sii om vanarahva komme, mida me esi nüid edesi kanname. Üits siande komme om puie istutemine mõne tähtsa päivä puhus.

Om tuu sis sündinu laits või vastne abieluühendus – iki tule inimestel miilde, et võis üte puu istute. Nimepuu, õnne- puu, engepuu, kasupuu – nii nime näitase, et sii tillike puu peap asjaosalistele õnne tuume ja nendege üten ää tervise man püsimine.

Viimatsel aal oleme kik kuulnu, et siin ja sää istutedes peris terve tammik kõrrage, igal taimexel nimesilt küllen. Sii om vast õige kah, ku mõtelde, et igaütel ei ole kotust, kus puu mulda pista.

Mulgimaal om nimepuie istutemine au sehen. Vanaste vaadeti oolege, kas puu iki äste kasvas. Ku ärä kujus, sis pelläti, et inimesel võip kah tervis käest minna. Ku mia akassi sedä tee- mat uurme, sis küsse, kas om teedä juhussit, kus inimene om üten puuge surnu. Üttegi sia-

nest juhust es tule ette, küll aga juhtusi, et inimene olli ammu surnu, aga temä puu olli iki ää tervise man. Üits emä olevet küll ütelnu, et ei lupa vanembi- del oma latsele puud istute. Ta es selete midägi, aga võip arva- te, et mõne praeguse aa inimese ei kannate siandsit asju vällä, et peat puu päält vaateme, kudas su latsel elu lätt.

Tõisest küllest võetas neid asju pallalt ku ilusit vanu kom- bit. Kas nüid enämp mõteldes, et tüdriklatsel oles põse punatse kui ubine temä puu otsan või et ta oles suures saaden niisama villäkandev? Kas mõteldes, et abielu oles sama pikaialine ja tu- gev kui paarile istutetu tamme- puu? Enämpest ei mõtelde, aga tetäs iki edesi. Ja sii om tähtis asi – elun rahvakultuur.

Nüid om Eesti vaimse kul- tuuriperäanduse nimekirjan kah sissikanne “Nimeliste puude is- tutamine Mulgimaal”. Kes taht Mulgimaa nimepuiest raasike rohkemp täädä, saap sedä uur- misetüüd Eesti Rahvakultuuri Keskuse kodulehe päält lugede.

Müürsepä Kairi
sissikande autur

Mulgimaalt peri kooriju- hateje ja eliluuja Simmi Juhani om sündünü Villändi- maal Kivilõppen. Temä ko- dupaigan, Simmi talun kas- vap mitu põlist tammepuud, mille kohta om kõneldu, et neid olevet istutet laste sünni puhul. Neist üte, lage pääl ka- suve tamme ala om Juhani mälestuslaadige kivi pantu.

Ku Juhani latselatselaits 2019. aastel suvel naisevõtulaane pidäs, sis olli temä kindel suuv ja taht- mine oma elu üits tähtsamb sündmus esivanembide aus just selle puu all toimete.

Prilla ei ole talu küll enämb Simmi pere kähen, sää toime-

tep tüükas pernaine Lea. Mä- lestustepuu om nüid keset obe- sekarjamaad ja keväde olli sää ümmer peris porine. A suves sai kotus lahke perenaise abige ilus ja rohiline. Pulm olli einäkuu lõpun väige lämme ilmaga, a Ju- hani tamm and parasjagu varju ja jahutust. Üle pikä aa olli tam- me all jälle kuun pallu Simme ja paist, et Juhani sää üleven pil- vepiiri pääl kah miildis ...

Talu pernaine Lea kink noordel tillikse tammepuu, mes kasvatet sellesama puu tõhvist ja nüid om siin Eestimaa pääl jälle üits tillike Simmi tamm jõudu kogumen.

Tammisaare Raili

Tarvastu raamatukogu ihen kasvap presidendi tamm, mille istut sinna 2011. aastel president Toomas Hendrik Ilves, ku ta Tarvastun käimän olli.

Pilt: Ilves Kristi

Pruutpaar 2019. aastel suvel Kivilõppen Simmi tamme all.

Pilt: Kuusk Oliver

Nalla kah

Kuulmeister küsüp Juku käest: "Ütle kolm asja, mes siule kooli man miildive!"

Juku: "Jaanikuu, einäkuu, lõikusekuu."

Kuulmeister ütelp: "Kik, kes ennest rumales piave, tõusku püsti!"

Kennigi ei tõusu. Viimäte aap Juku ennest aigapidi püsti.

"Nõnda et sia, Juku, arvat, et olet puupää?" uurip õpeteje.

"Ei arva, aga juku piinlik olli näta, et te ütsinde siin seis-ma piade," kostap Juku.

Kaits miist lääve õhtu müüda tiid kodu poole. Äkki näeve, et tii veeren raavin ukerdep viil üits miis.

"Näe, sii om purjun pääge raavi sadanu ja ei saa nüid kudad-gimuudu vällä," ütelp üits.

"Sii miis ei ole purjun, temä om pime," vaidlep tõine vastu.

Sõbra ei jõvva kudagi ütele nõule. Na lääve ja küsive raavin ukerdeje ende käest.

"Täade, mihe, teil om mõlembel õigus," kostap raavi põh-jast.

"Silmänägemine om väi-ge viletsas jäänu, ei näe enämb piaaigu mitte midägi," kaibap miis tohtre man.

"Kas sia päeväkerä näet tae-van?" uurip arst.

"Näe küll," kostap miis.

"No ku sia nõnda kaugele ärä näet, mille üle sa sis ommeti kai-bat!" imestep tohter.

II Pent Nurmekunna nimeline mulgimurdeline luulevõistlus

1. augustist -
1. detsembreni 2022

Saata 1-5 märgusõnaga
varustet mulgikiilset
luuletust aadressi päälle
mulgi@mulgivald.ee või
kuvääri sihen:

Mulgi Vallavalitsus,
Pärnu mnt 30, Abja-Paluoja,
69403, Viljandi maakond.

Auinna om rahalise.

Noortel eri auinna.
Uuri täadust tel 5661 3433,
Peeter Rahnel või
peeter@mulgivald.ee

EESTI
RAHVAKULTUURI
KESKUS

Tule, tii tutvust mulgi keele ja kultuurige!

Abja murdering

KKokkusaamise kaits kõrda kuun nelläbelt kell 18
Abja raamatukogun. Õpetep Alli Laande.
Kokkusaamise 15. ja 29. septembrel.

Küsi manu tel 523 9232, e-post alli.laande@gmail.com.

Tarvastu murdering

Kokkusaamise kaits kõrda kuun kolmabeld kell 15 Must-
la pääl Tarvastu raamatukogun.

Õpetep Kristi Ilves. Kokkusaamine 21. septembrel.

Küsi manu tel 5344 8176, e-post kristi2205@gmail.com.

Tõrva murdering

Kokkusaamise kaits kõrda kuun riideld kell 16
Tõrva raamatukogun. Õpetep Kristi Ilves.
Kokkusaamine 23. septembrel.

Küsi manu tel 5344 8176, e-post kristi2205@gmail.com.

Mulgi keele ja kultuuri koolitus

Koolitusele om oodet kuulmeistre, lasteaiadõpeteje,
ammatnigu, kultuuritüüteje, ettevõtja ja kik tõise, kel võip
täadmisi mulgi keelest ja kultuurist vaja minna.

Kokkusaamise kõrd kuun kell 14.00-17.30.

Keväde saap tunnistuse kah!

Õpeteje Alli Laande ja Kristi Ilves. Edimene kokkusaa-
mine 28. septembrel Mulgi vallan Kulla leerimajan. Uuri
täadust ja anna ende tulekust 27. septembres täädä
kristi2205@gmail.com või tel 5344 8176.

Ku keeletunni om pääle akanu,
võetes uvilisi ildamb kah manu!

Mulgi keele ja kultuuri õpmine om osalistel ilma rahate!

Mulgi keele õpmist kamandep Mulgi Kultuuri Instituut,
rahage avitep Eesti Rahvakultuuri Keskuse Mulgimaa
perimuskultuuri toetamise meede.

www.mulgimaa.ee

MULGI NÄDÄL

10.–15. oktoobreni 2022

10. oktoober – linapäev Eimtali muuseumini: ettekande, vällä-
paneku jm.

11. oktoober – mulgi söögi päev: Lõune-Eesti toidukonverenss
"Lõune-Eesti mokka müüda kultuuriperändus" ja
Mulgi söögi vestival Karksi-Nuia kultuurikesku-
sen. Mulgi süuke pakutes nii koduden ku asu-
tusten.

12. oktoober – Mulgimaa lipu päev Mustla pääl Mulgi Majaka
man, uvve Mulgi vanembe välläkuulutemine. Mul-
gimaa lipu lehvive kigi asutuste ja kodude man!

13. oktoober – mulgi rõövaste kandmise päev: kigil om tüü man,
koolin ja mujal sellän rahvarõöva või rahvusliku
rõöva.

14. oktoober – mulgi keele ja kirjanduse päev Tõrva kultuurima-
jan: ettekande, uvve mulgi kirjavara välläpanek
jne. Kik, kes mõistave, kõneleve mulgi kiilt!

15. oktoober – mulgi muusika päev: uute mulgikiilside laule
võistluse lõpukonssert ja tõine mulgi kirjavara
ja käsitüü laat Karksi-Nuia Kultuurikeskuse.

Kae perrä www.mulgimaa.ee

Latsele

Nällän undike

Kriisa Enno

Kõttu tühjä undike
kannate es talu.
Lõhas kippelt järve viirde,
pruuvse püündä kalu.

A es ole õnge temäl.
Mikege küll püündä?
Ek om lihtsalt võimalik
viist neid vällä üüdä.

Vai ku lubas särele
vihmässe kullast?

Tulgu kohe siiade,
võtku esi mullast.

Küll ta vaene üüd ja õikse,
pandse ännä panti.
Avi tulliv pinnale,
küssev õbelanti.

Undike es saagi kala,
ulge üüse kurvalt.
"Lõpete nüid joba ala!"
nõuti vana paju alt.

Ruute sissi om ärä paetet 9 nime, millege septembrekuud om
kutsut:

SÜGÜSE-, KANARBIKU-, JAHI-, PALUKU-, LEHEMINEKU-,
MIHKLE-, KOOLI-, KAALU-, LÕIKAMISE-kuu.

Otsi vällä! Loe edes- ja tagaspidi, alt üles, ülevest alla ja viltu kah!

H	S	G	R	U	N	J	M	I	Õ
J	K	A	N	A	R	B	I	K	U
K	A	B	M	E	S	Ü	G	Ü	S
A	D	H	Ü	L	T	H	Ä	M	L
A	L	Õ	I	K	A	M	I	S	E
L	M	Õ	B	H	K	O	O	L	I
U	K	E	N	I	M	E	H	E	L
S	T	M	D	M	O	Ü	P	G	M
M	V	R	Ä	J	D	E	Õ	B	A
O	Õ	G	N	P	A	L	U	K	U

Sääjä sõna õigeste rivvi, sis saat üte vanasõna.

TÜLÜ TÜHI TARRE TUUP JUTT.

Mulgi Kultuuri Instituudi välläanne Üitsainus Mulgimaa

Aalehe välläandmist toetave Eesti Ravakultuuri Keskuse Mulgimaa
perimuskultuuri toetamise abinõu, Tõrva, Mulgi ja Viljandi vald.

Toimetus:

e-post: kristi@mulgimaa.ee
post: Mulgi Kultuuri Instituut, Leerimaja,
Kulla küla, Mulgi vald, 69509 Viljandimaa
toimendei: Kristi Ilves, tel 5344 8176

Toimendusel om voli kirjatükke parande ja lühembes tetä.

19. Pideva pikaajalise ruumi tuulutamise asemel eelistage lühiajalist intensiivset tuulutust. Nii ei jahuta te seinu ja põrandat, vaid ainult õhku.

20. Teleri, audio- ja videotehnika mittekasutamisel on mõttekas need kohe ooterežiimile lülitada. Kui te seadmeid aga pikemalt ei kasuta, lülitage need täiesti välja.

21. Kui lahkute arvuti juurest lühemaks ajaks, siis pange see ooterežiimile, kui aga pikemaks, siis lülitage välja. Sõltuvalt arvutist annab väljalülitamine energia kokkuhoidu, kui arvuti on väljas rohkem kui 5-15 minutit. Lülitage kodus printerid ja skannerid pärast kasutust välja, sest neid pole mõtet ooterežiimil hoida.

22. Pange külmkapp kaugemale küttekehast, nt pliidist või radiaatorist. Avage külmikut võimalikult harva ja nii lühikeseks ajaks kui võimalik, sest iga avamisega võib kaotsi minna kuni 30% külmiku külmast õhust.

23. Peske nõudepesumasinas nõusid siis, kui see täis on. Väiksem kasutuskordade arv vähendab vee tarbimist ja vee soojendamiseks kuluvat energiat. Kui musti nõusid tekib vähe, siis on mõttekam need käsitsi puhtaks pesta.

24. Vanni asemel on mõistlik käia duši all. Sellega vähendate kulutusi veele ning selle soojendamisele kuni neli korda.

25. Kui võimalik, kloppige vaipu õues. Tolmuimeja võtab sama palju elektrit kui veekeedukann, aga töötab korraga tavaliselt hoopis pikema aja vältel. Tolmuimejat kasutades eelistage võimsamat tolmuimejat, sest see teeb oma töö kiiremini ära.

26. Sauna tehes ärge alustage kütmist liiga vara. Saun peaks olema soe just ajaks, kui keegi sinna läheb. Kasutage leiliruumis aurutõket ja soojustage leiliruum kuumus- taluva soojustusmaterjaliga.

27. Akulaadidajad jätkavad seinakontakti jäädes voolu tarbimist, seetõttu võtke need pärast mobiiltelefoni või akupatareide laadimist seinast välja. Eemaldage ka sülearvuti akulaadija seinakontaktist pärast sülearvutiga töö lõpetamisest.

Kuidas valida küttepuid?

Eks on kõigile neile, kes kütavad toasooja saamiseks puudega, teada, et erinevad puud põlevad erinevalt ja ka ahi läheb erinevalt soojaks. Kordamine ei tee aga kunagi paha ning vaatamegi üle, milliseid nõkse saab rakendada, et hoida kokku ahjuküttega elamiste kuludelt.

Siililegi selge, et ahju sobib küttematerjaliks vaid kuiv halg, sest puud, mille niiskustegur on alla 20%, põlevad kõige efektiivsemalt — neist eraldub kõige suurem soojushulk ehk kütteväärtus on parim. Liigniisked küttepuid ei sütti ega põle hästi, sest niiskuse aurustumisel kulub suur osa eralduvast soojusest. Ei saa jätta märkimata, et aurustunud vesi koos suitsuga moodustab korstnasse ja küttekehadele pigi, mis võib süttida ja tekitada varalist kahju.

Parimad küttepuid on hall ja must lepp ning kask. Need on kõrge kütteväärtusega ning lepa tugev külg on see, et ta ei aja tahma. Kõige puhtamalt põleb samas haab, kuid tema kütteväärtus on musta lepa omast ligi kaks korda madalam. Kuigi vahel põletatakse ahjudes ka okaspuitu, kasutatakse seda puidu tugevuse ja vastupidavuse tõttu pigem tarbematerjali valmistamisel.

Ehk on väheteada fakt, et puu vanus mõjutab samuti kütteväärtust, sest kui puu on noor või liiga vana, siis väheneb selle võime sooja anda. Täiskasvanuks peetakse 30-40aastast lehtpuud. Ja ega seda kontrollida ju keeruline pole, sest nagu looduses juba kord on paika pandud, siis iga aastaga saab puu ühe aastaringi juurde ehk tuleb lugeda elurõngaid. Kitsad rõngad vahetult koore läheduses näitavad kasvu peatumist ehk küpsust ja on märk parimates aastates olevast küttepuust.

Millal küttepuid teha? Kvaliteedi tagab külm aastaaeg. Meie esivanemad teadsid, et talvel raiutud puidu vastupidavus on suurem, sest puidumahlu on vähem ja puit seega kuivem. Tehnika on aga arenenud suurte sammudega edasi ja

tänapäevased mõõtmised spetsiaalsete seadmetega näitavad, et puu niiskusesisaldus talvel on tihtipeale isegi kõrgem kui suvel. See-eest on seeni ahvatlevaid lahustuvaid toitaineid puidus talvel vähem ja tärglist, mida seemned ei omasta, rohkem. Talvel ei liigu ka putukad, kes levitavad seene eoseid.

Puid tegema minnes tuleb arvestada ka erinevate nõuetega, mis näevad ette tegevuspiiranguid, kaitsmaks metsapinnast, loomastikku, taimi kevadisel perioodil kahjustuste eest ning aitavad hoida metsa tervist.

Kuidas puud kuivatada? Puu süttib hästi ja annab mõnusaalt sooja, kui see on hästi kuiv. Selleks tuleb puud kuiva kohta riita laduda nii, et tuul vahele pääseks ja virn päikesele avatud oleks. Kasel kulub kuivamiseks umbes aasta, haaba soovitakse kuivatada kaks aastat. Kõige kiiremini kuivab lepp. Puukuuri või varjulisel kohta pandud värsked puud ei pruugi saadagi korralikult kuivaks. Kui aga siiski pole teist võimalust, siis on soovitatav väljas kuivavad puud, koor üleval, ja varjualuses, koor allpool, riita laduda.

Kuna kuivamiseks tuleb piisavalt aega anda, siis on paslik varuda küttepuid kevadel. Arvatakse ka, et puu kiire ja korraliku kuivamise saavutamiseks on soovitatav lehtpuid vana kuu ajal raiuda.

Kasepuu vajab tänu oma mahlakusele erilistat tähelepanu. Samuti ei lase niiskusel puust lahkuda kasetoht. Seetõttu tuleks langetatud kased kiiresti halgudeks lõhkuda, muidu kipuvad pakud mädanema. Abiks on ka mõne külje pealt tohu eemaldamine, et õhk paremini ligi pääseks.

Muidugi võib puidule lisaks kütta puitbriketiga, sest see põleb kauem ja hoiab toa ka kauem soojana. Puitbrikett on valmistatud naturaalselt — saepurust ja hõõvlilaastust, mis on rõhu all kokku pressitud, ei sisalda mürgiseid liime ega muid lisandeid. Puitbriketi niiskuse tase on väike ja on seega hea kütteväärtusega, süttib kiiresti ega jäta põlemisel palju tuhka.

KUIDAS KÄITUDA, KUI TEKIVAD MAKSERASKUSED?

Siiski ei saa me säästmisega kõiki probleeme ennetada ning võib juhtuda, et igapäevased kulud elamisele on suuremad kui tulud. Mida ette võtta, kui laenu tagasimaksmine hakkab üle jõu käima või oled jätnud arved tähtjaks tasumata? Kõige olulisem on kohe probleemiga tegeleda ja laenuandjaga või ettevõttega, kellele oled võlgu jäänud, ühendust võtta. Sulle on kasulik, kui sinu kohta pole märget maksehäireregistris.

- Koosta kiiresti oma pere-eelarve. Eelarve koostamise põhieesmärk on oma tegeliku rahalise olukorra väljaselgitamine. Ole realistlik ning enda vastu aus. Selgita välja, mis on makseraskuste tekkimise põhjus ja kas makseraskused on lühiajalised või mitte?
- Otsi lahendusi koos laenuandjaga või ettevõttega, kellele võlgu jäid. Võlausaldaja on samuti huvitatud sellest, et sa oleksid suuteline oma kohustust täitma. Kui laenu tagasimaksmisega on tekkinud või tekkimas probleem, siis pöördu kohe esimesel võimalusel ise laenuandja poole. Ära jää ootama laenuandja esindaja kõnet või kirjalikku võlategu. Võimalikud lahendused on näiteks maksepuhkus või igakuise laenumakse vähendamine koos laenu tagasimaksmise aja pikendamisega.
- Üldjuhul ei tohiks võtta uut laenu vana laenu tasumiseks! Samas ei ole välistatud, et pikemaajalise laenu võtmine lühiajaliste laenude kustutamiseks võib vahel aidata võlaprobleemidest välja. Sellega saavutatakse väiksemad igakuised tagasimaksed, mida võlgnik suudaks maksta. Sellegipoolest peab sellise tegevusega olema äärmiselt ettevaatlik ning sellist otsust tuleb väga põhjalikult kaaluda.
- Näita head tahet. Püüa tagasi maksta vähemalt nii palju, kui sul on parajasti võimalik. Oluline on laenuandjale näidata, et oled laenu tagasimaksmisest huvitatud.
- Piira kulutusi. Kui oled autoomanik, siis arvuta välja igakuised kulutused autole: liising, bensiin, kindlustus, remont. Tavaliselt on sellised kulutused märkimisväärsed. Võib-olla on mõistlik ajutiselt autost loobuda ja kasutada ühistransporti.
- Täiendav sissetulek. Otsi endale uus töökoht või lisatöö, et raha juurde teenida.
- Otsi abi. See on kindlasti emotsionaalselt raske aeg sinu elus. Otsi abi lähedastelt ja sõpradelt, kes sind ära kuulavad. Vajadusel pöördu ka võlanõustaja poole.
- Kodu müüki? Kui laenu tagasimaksmisega on tekkinud tõsised probleemid ning muud lahendust pole, kaalu kinnisvara müüki koos eluasemelaeu ennetähtaegse tagastamisega ja osta odavam eluase.
- Loe kõik kirjad läbi. Kontrolli regulaarselt sulle saabunud posti ning kindlasti vaata sulle saadetud kirjad üle. Ära viska võlanõude kirju ja kohtukutseid ära. Kohtukutsele tuleb kindlasti reageerida ja kohtusse kohale minna. Kohtuistungil osalemisest hoidumine muudab olukorra ainult keerulisemaks ega ole mingi väljapääs. Kui venitad arve või laenumakse tasumisega, hakkab tiksuma viivis. Täiendavaid kulusid toob kaasa see, kui nõue läheb inkassofirma kätte. Kui võlga hakatakse nõudma kohtu kaudu või läheb see sundtäitmiseks kohtutäiturile, tähendab see sinu jaoks täiendavaid kulusid.

Kust abi küsida?

Vaata infot töötuna arvelevõtmisest, tööturuteenustest, uutest töökohadest ning muust kasulikust Töötukassa veebilehelt. Pöördu kohaliku omavalitsusse ning küsi erinevate sotsiaaltoetuste kohta. Küsi õigusabi. Sind võib aidata Eesti Juristide Liidu loodud veebileht Jurist aitab (juristaitab.ee).

Kui sinu arvelduskonto arestitakse, siis selgituste saamiseks tuleks pöörduda kohtutäituri poole. Selgita välja, mis on konto arestimise aluseks. Rohkem infot kohtutäituri kohta leiad Kohtutäituri ja Pankrotihaldurite Koja veebilehelt.

Tutvu töötasu arestimise skeemiga.

Vajadusel pöördu võlanõustaja poole. Võlanõustamise eesmärk on parandada rahalistesse raskustesse sattunud inimeste võimet muutunud olukorras toime tulla ja leida sellele lahendus.

Kasutatud allikad: minuraha.ee, Postimehe Tarbijaportaali, eramets.ee

RAHVAMUUSIKAANSAMBLI KIRIME TEGUDEROHKE SUVI

Thea Leitmaa,
ansambli Kirime juhendaja

Rahvamuusikaansambel Kirime alustas tõhusate proovidega varakevadel. Olime pika puhkuse järel veidi „roostes“, aga meil oli juba kokku lepitud nii mõnigi esinemine. Asusime hoolega harjutama ja uusi pillilugusid ning laule õppima.

Esimest korda olime rahvusvahelise publiku ees 7. mail Valga-Valka piirilaadal. Ilm oli kevadiselt soe ja laadaliisi palju. Pillilood kõlasid ja meelitasid laadaliisi kuulama. Suur oli meie üllatus, kui hiljem selgus, et üks naine publiku hulgast oli meie mängu salvestanud ja rõõmustasime väga, kui see hea inimene selle salvestuse meile kinkis.

Tõrva kirik-kammersaalis toimus 22. mail kevadkontsert kõigi kultuurimaja ringide osavõtul. Kava oli vaheldusrikas ja kirev. Kirime esituses kõlasid „Lustilugu“ ja eesti rahvaviis „Sirjelind“. Saal oli esinejatest tulvil ja meeleolu kõigil ülev. Oma kodulinna on alati hea esineda. Selliseid esinemisvõimalusi võiks rohkemgi olla.

Kiirelt saabus muusikaliselt tegus juuniku. Kirime meeleolukas muusika kõlas terve ilusa laupäeva Teeääre kodukohvikus Karjatnarmes ning pühapäeva hommikul oodati meid Põlva Intsikurmu Memme-taadi suvepeole. Mängisime kaasa rahvamuusika koonddorkestris ja saatsime ka Valgamaa memmede tantsukava.

Jaanilaupäeval, 24. juunil lõi ansambli vähen-datud koosseis peomeeleolu kodusel jaanipeol Harutamme talus, pakkudes rahvale võimalusi nii kaasa laulmiseks kui ka tantsimiseks.

9. juulil mängisime Ritsu looduskauis pargis Mulgimaa peremängu raames Matti Mõtsa ja Vello Jaska sulest äsja ilmunud raamatu „EPT Valga Rajoonikoondis läbi aastate“ esitlusel. See oli tähtis päev kogu piirkonna jaoks. Kohale oli tulnud palju endisi ja praegusi Ritsu küla elanikke ja endise EPT töötajaid.

Suve jooksul toimus palju erinevaid sündmusi, kuhu ansambel Kirime oli palutud esinema. Kuid ürituste aja kokku langemise tõttu ansambel täies koosseisus igale sündmusele ei jõudnudki. Sellepärast mängisid mitmetel

huvitavatel üritustel ansambli vähen-datud koosseisud. Nagu näiteks Karksi-Nuia metalliette-võtte suvepäeval ja juubelisünnipäeval Marja talus, perekondlikul koosviibimisel Põlvamaal Ala-Juusa puhketalus jne.

Üks ilusama miljöoga kontsert toimus Aakre mõisas ürituse „Unustatud mõisad“ raames. Mängisime iidse mõisa renoveeritud jääkeldris, kus oli väga hea akustika ja tänulik publik.

Tõrva valla kultuuripreemia pälvis sel aastal meie kauaaegne ansambli liige, põline pilli- ning laulumees, kirjanik ja ajakirjanik Vello Jaska. Ta on andnud tugeva panuse Tõrva piirkonna ürituste kajastamisse. V. Jaska sulest on ilmunud luulekogusid, näidendeid ja mitmeid proosateo-seid, mis kajastavad oma piirkonna elu.

Suvine augustikuu viis Kirime muusikud Otepää käsitöömeistrite ja rahvamuusikute päevale. Rahvamuusika sobis vabaõhulavale imehästi ja lõi laadalistele rõõmsa meeleolu.

Kirime muusikutele oli selle suve kulmi-natsiooniks augusti lõpus toimunud kontsert-reis Läänemaale marsruudil Haapsalu-Noa-rootsi-Hiiumaa. Ilm oli suvine, lausa palav. Esimene meeldejääv kontsert toimus 26. augusti õhtul Haapsalu vanalinnas kohviku Kongo õuel. Kuulajad olid lummatud, laulsid ja tantsisid kogu õhtu meiega kaasa, näita-mata ühtki väsimuse märki. Seejärel ootas meid maitsev õhtusöök kohviku pere poolt. Järgmist päeva tervitasime juba Noarootsis ja lõime laadameeleolu Hosbys suvelõpu laadal. Kontserdi lõppedes kiirustasime Rohuküla sadamasse, et jõuda Hiiumaale sõitvale laevale. Praamisõit möödus märkamatu, sest saime praami meeskonnalt loa pillilugudel ja laulu-del kõlada lasta. Tantsides ja kaasa lauldes jõudsid laeval olid heatujuliselt Heltermaa sadamasse. Hiiumaal Reigi kirikus külasta-sime Haapsalu Toomkoori kontserti ja seejärel mängisime vabaõhukontserdil trahteri Meite Mõte õuel. Öömaja pakkus meile Järveääre Puhkekeskus, kus meid oodati süüdatud lõkke-tulega. Õhtu oli soe ja sume. Võtsime ka lõkke ääres pillid ning nautisime pillilugude helise-des Hiiumaa imelist loodust. Hommikul star-tisime tagasiteele. Heltermaa sadam oli vaikne. Kui merereis algas, küsisime laeva meeskonnalt pilli mängimiseks luba. Meile vastati: „Te mitte ei või, vaid lausa peate mängima.“

Ja seda me siis tegimegi. Haapsalus ootas meid sõbralik vastuvõtt koos lõunasöögiga De la Gardie hooldekodus. Seal elavale rahvale meie muusikaline etteaste meeldis. Kontserdi lõpus paluti, et mängiksime veel!

Oleme väga tänulikud meid Haapsalus vastu võtnud Toivo Tomingale, kes näitas meile Haapsalu linna vaatamisväärsusi. Peaaegu iga maja ja paiga kohta oskas ta midagi huvitavat pajatada.

Muusikal on imeline vägi ühendamiseks huvi-lisi ühise eesmärgi nimel. Muusika toob kokku erinevaid põlvkondi ja teeb inimesed rõõmsaks. Koosmuusitseerimine harjutab mängijaid ennast kontrollima ja teiste kollektiivi liikmetega arvestama. Rahvamuusikaansambel Kirime on pideva koosmängimise tulemusena muutunud ühtseks ja tugevaks muusikakollektiiviks, keda oodatakse meeleolu looma lähemal ja kaugemal.

MOOSTE FOLGIKOJAS TOIMUB KULTUURIKOMPASSI FOORUM

20. septembril kell 13-16 toimub Mooste Folgi-kojas Kultuurikompassi foorum „Kui külalis-lahke on Lõuna-Eesti?“. Sündmuse eesmärk on võtta kokku parimad kohalikud külalislahkuse praktikad ja vaadata ausalt otsa lahendamist vajavatele väljakutsetele.

Kultuurikompassi peakorraldaja Angela Ader selgitab: „Poolteist aastat on jäänud ajani, mil Tartu on koos Lõuna-Eestiga Euroopa kultuuripealinn. Veel on aega teha etteval-mistusi. Peagi peavad kohalikud kultuuri-sündmuste loojad või rahvamajade pidajad vastu võtma tavapärasest rohkem välisküla-lisi. Kutsume sel korral Kultuurikompassist osa saama ka turismiettevõtjaid, kellega koos 2024. aastal Lõuna-Eestist võtta välja maks-i-mum ja luua külalistele kustumatud kogemu-sed ning mälestused.“

Foorum on jagatud kahte teemaplokki.

I: Kuidas meelitada turist Lõuna-Eestisse?

Me teame, et just kultuurielamused anna-vad tõuke enamusteks reisidest. Foorumil arutame, kuidas saab Lõuna-Eesti kultuu-riturismi kaudu külastajaid juurde. Jagame häid lahendusi, mida on siin või kaugemal kultuuriturismi õitsele puhkemiseks tehtud. Võtame luubi alla veel kasutamata kultuuri-turismi võimalused Lõuna-Eestis.

II: Kui külalislahke on Lõuna-Eesti?

Kultuurisündmuste tähelepanu keskmes on publik ja publikukogemus. Kultuuri- organi-satsioonidel ja loojatel on erinevad võimalused meeldejäava külastuselamuse loomiseks, rahul-olu suurendamiseks ning tegevuse köitvuse

suurendamiseks. Foorumil analüüsime küla-lislahkuse ja teeninduskultuuri praktikaid ning kaardistame arenguvajadusi, kuna Euroopa kultuuripealinn aastal on vaja valmis olla nii välis- kui siseturistide saabumiseks.

Kultuurikompassil esinevad Lõuna-Eesti turismiklastri projektijuht Kertu Vuks, EASi ja KredExi ühendatud turismiturunduse vald-konnajuht Anneli Lepp, Tartu 2024 turundus-juht Marika Goldman, Tartu 2024 juht Kuldar Leis ning Ilmaveere sündmuse- ja majutuskus-kuse loojad Lenna Kuurmaa ja Lauri Mäesepp.

Osalemine Kultuurikompassil on tasuta. Registreeruda saab Tartu2024 või Tõrva valla kodulehe kaudu.

RITSUS VALMIS RANNAVÕRKPAIPLATS

Nüüd saavad kohalikud ja külalised võrku mängida mõnusal liival, mitte enam jalgu väänata konarlikul muruplatsil ja mutimullahunnikuid laiali ajades. „Osalesime kampaanias „Saku värskendab” ja meie projekt „Mulgivolle murult liivale” meeldis neile ning saime rahastuse,” räägib projekti eestvedaja Giia Timpson. Siiski soovib Timpson südamele panna, et uut väljakut ja kogu külaplatsi kasutatakse heaperemehelikult. „Armsad lapsevanemad, palun rääkige lastele, et külaplatsil ei tohi mitte midagi lõhkuda, sest see on ju meie kõigi jaoks. Mis tehakse katki, see tuleb kinni maksta,” tuletab Timpson meelde, et külaplatsil on ka kaameravalve.

Külaselts soovib saata suured suured tänud kõigile, kes abiks on olnud spordiväljakute uuendamisel ja eraldi soovitakse tänada võrkpalliklubi Tõrva Palli. Töid teostas OÜ Oja Ehitus.

Selgusid esimesed jalgpallimeistrid

Tänavuste Tõrva Tule-Päevade raames toimusid esimesed Tõrva valla meistrivõistlused jalgpallis! Võisteldi kahes vanuserühmas: kuni 14-aastased (kaasa arvatud) ning 15-aastased ja vanemad. Kuni 14-aastaste hulgas võidutsesid Tõrva Kotkad, hõbedale tulid FC Dino pallurid ja pronksise autasu said kaela Tõrva pisikesed.

Vanematest kui 15-aastased, kes mängisid koos täiskasvanutega, tuli meistriks FC Tramond, Beetela FC ja Real Tõrva CF ees. Võistlust toetasid Tõrva vald, Würth ja Läti Saatkond.

Tõrva JK ootab kõiki jalkahuvilisi trenni!

Treeningud toimuvad Tõrva Gümnaasiumi staadionil. Külmemal ajal Tõrva ja Ritsu saalides. Praegused treeningute ajad ja vanusegrupid on järgmised:

- Lasteaed (kuni 8aastased lapsed) E ja N kell 18.00-19.00
- U11 (9-12aastased lapsed) E, K ja N kell 15.30-17.00
- U17 (12-17a noored) E, T, K ja N kell 17.00-18.30
- Täiskasvanud harrastajad laupäeval kell 14.00

Huvilistel palume ühendust võtta emaili teel jktorva@gmail.com või telefonil +372 566 03883

Praeguseks hetkeks on Tõrva JK mehed välihooja lõpetanud ja kesken-dutakse juba taaskord saalihooajale, kus hakatakse võitlema saali jalgpalli II liiga meistritiitli või rahvaliiga meistritiitli nimel (kusjuures viimati saavutati saali jalgpalli rahvaliigas kogu Eesti

peale auväärne II koht). Jalgpall Tõrvas ei kao kuhugi, sest peale saalihooaja lõppu alustavad mehed kohe ka meistrivõistluste hooaega IV liigas.

U17 noormestel on aga eliitliigas jäänud mängida veel kolm liigamängu. Hetkel asetsetakse tabeli keskosas ja edestatakse mitmeid suuri klubisid. Kusjuures viimases mängus suutsid meie noormehed võtta tabeli liidri FC Kose vastu kindla 4:0 võidu. Tase eliitliigas on vägagi võrdne ja Tõrva JK noormehed on suutelised võitma kõiki sealseid võistkondi. Noorte areng on olnud märkimisväärne ja sellest lähtuvalt on plaanis järgmisel hooajal alustada mängimist juba ka meeste liigade meistrivõistlustel.

U11 lastel on samuti meistrivõistluste lõpuni jäänud samuti vaid kolm liigamängu ja tabeliseis meie Tõrva JK võistkonnal on väga hea. Hetkel

püüavad meie noored talendid liigas II kohta. Lõplik koht tabelis selgub muidugi alles peale viimaste mängude lõppu. Tasub ära märkida, et lisaks meile osalevad selles liigas kõik suured klubid (nt Tartu FC Helios ja Viljandi JK Tulevik).

Kui Teid huvitab jalgpall, siis on võimalus meie oma Tõrva lastele ja noortele võistlustel kaasa elada. Viimased liigamängud toimuvad:

- U17
- 17.09 kell 13.00 vs FC Tallinn II (Soe)
 - 24.09 kell 15.00 vs Põhja-TLN Volta (Soe)
- U11
- 17.09 kell 12.00 vs Tulevik (Tõrva)
 - 24.09 kell 12.00 vs FC Otepää (Otepää)

OMA ESIMESE AABITSA SAI PEA POOLSADA LAST

Tõrva Gümnaasiumis alustas 1. septembril uut kooliaastat 485 õpilast, kellest esimesse klassi asus teadmisi omandama 49 õpilast. Sealhulgas nõutab meie kooli haridust 21 Ukrainast tulnud õpilast. 10. klassis alustas gümnaasiumiõpinguid 30 noort.

Tarkusepäeval toimus Tõrva Gümnaasiumis kolm aktust, kell 9.00 olid kooli aulasse oodatud 1.-3. ja 12. klasside õpilased. Kell 10.30 täitus aula 4.-7. klasside õpilastega ja 11.30 alustasid uut õppeaastat piduliku aktusega 8.-11. klasside õpilased.

Esimesse klassi astujad sisenesid aulasse klassijuhatajate, abiõpetajate ja 12. klassi õpilaste käekõrval. Abiturientid kinkisid esimeste klasside õpilastele telefoniparkla, kus tundide ajal mobiiltelefone hoida. Direktor rääkis oma pöördumises samuti telefonidest. Täpsemalt sellest, et lastel oleks vähem nutiaega ning sellest, kui oluline on minna õigel ajal magama. Seda kõike ikka selleks, et õpilastel läheks koolis hästi ja säiliks koolirõõm. Abiturientidele pani direktor südamele, et kevadisel eksamite perioodil pühenduksid nad õppimisele ega kiirustaks tööle, kuna seda jõuab teha terve elu.

Olivia Saar on ühes oma luuletuses kirjutanud: „Kõik, kõik on uus septembrikuus!” Alates 1. septembrist 2022 kasutab Tõrva Gümnaasium uut õppeinfosüsteemi Stuudium. Õpilastel ja lapsevanematel soovitame kasutada ka Stuudiumi mobiilirakendust, milles saab hoida silma peal tagasisidel, kodutöödel ja suhtlusel. Mobiilirakendus on tasuta ja reklaamivaba.

Uusi tuuli on veel, kooliperega liitusid seitse uut töötajat. 1. a klassi klassijuhataja Anneli Pähklamäe. Abiõpetajad Merit Letlane ja Eha Hanson, Ukraina õpilaste abiõpetaja Liudmyla Vikulina. Sotsiaalpedagoog ja 4. a klassi klassijuhataja Margit Lõhmus, eripedagoog ja 4. b klassi klassijuhataja Ulvi Karu ning õppejuht Tiina Virki. Edukat ja tegu-derohket kooliaastat teile!

Peame siis kõik koos meeles, et koolis õpivad noored lisaks matemaatikale, ajaloole ja keeltele üksteise toetamist, sõbralikkust ja lugupidavat suhtlemist, ettevõtlikkust, koostööd, vastutust ja ajaplaneerimist. Seda kõike on elus väga vaja. Head uut õppeaastat!

KULTUURIKAVA

- 16. september – Taagepera lossi sünnipäev. Tasuta ekskursioonid kell 16.00, 17.00 ja 18.00, kell 19.30 kontsertõhtusõök Rahvusopera Estonia meeskvinteti saatel.
- 24. september kell 22.00 „Maandus” pubis Juudas.
- 1. oktoober kell 17.00 rahvusvahelise muusikapäeva tähistamine Holdre lossis. Esinevad Melissa Maisla, Kadi-Triin Terve, Kalev Kriisa, Kristjan Tamošius. Klaveril Jana Vagula. Pilet 10€.
- 1. oktoober kell 18.00 tantsustuudio Lys 30. aastapäeva kontsert Tõrva kirik-kammer-saalis.
- 1. oktoober kell 19.00 Comedy Estonia: Sander Õigus - „Laiskus, ehk seitsmes surmapatt” pubis Juudas.

23.-30.09.22

1

23.09 14.00 HEATEGEVUSJOOKS / TÕRVA GÜMNAASIUMI PARK
26.09 18.00 KEPIKÕNNI TERVISETUND / TÕRVA GÜMNAASIUMI PARK
26.09-23.10 SÜGISMATKASARI "OTSI SÕNU" / TÕRVA TERVISERAJA MATKARING

2

26.09 16.00-17.00, 27. 28 ja 29.09 15.30-18.00 TÕRVA JK / TÕRVA GÜMNAASIUMI STAADION
26. ja 28.09 15.00-16.30, 27. ja 29.09 12.30-16.30 SK VIRAAŽ / TÕRVA LINNA SPORDIHOONE
27.09 JA 30.09: 17.00-18.30 TÕRVA VÕRKPAIPLIKLUBI / TÕRVA GÜMNAASIUMI SPORDISAAL
27.09 19.00 RÜHMATREENING (TASULINE) AT SPORDIKLUBI RAVILA TN 6

3

OSALE SPORDINÄDALA VÄLJAKUTSES, SISESTADES KUJU AJA JOOKSUL VÄHEMALT 10 LIIKUMISKORDA. OMA SOORITUSE SAAB TEHA VABALT VALITUD KOHAS, VABALT VALITUD LIIKUMISVORMI VILJELEDES. LIIKUMINE ON PIIRAMATU!
https://spordinadal.ee/et/eok-spordinadala-valjakutse

TÄPSEM INFO TÕRVA VALLA KODULEHEL

Mis on üldplaneering?

Üldplaneeringuga pannakse paika ühe valla või linna territooriumi arengupõhimõtted – määratakse, millisel eemärgil võib erinevaid osasid linnast või vallast kasutada (nt elamuehituseks, äri- või tööstushoonete ehitamiseks, põllumaana), samuti pannakse paika ehitustingimused ning teede ja tänavate asukohad.

Praktilises mõttes kujutab üldplaneeringu üks osa endast linna või valla territooriumi kaarti, millele on märgitud erinevate maa-alade

kasutusfunktsioonid. Üldplaneeringu teine osa on seletuskiri, mis selgitab täpsemalt linna või valla maa-ala kasutustingimusi.

Üldplaneering peab ühelt poolt lähtuma kehtivast maakonnaplaneeringust ja selles määratud tehnoarajatiste (nt raudteed, maanteed, elektriliinid) asukohtadest, teisalt on üldplaneering aga ise aluseks detailplaneeringutele ja projekteerimistingimustele, mille põhjal toimub juba konkreetsete ehitiste kavandamine.

TÕRVA VALLA ÜLDPLANEERINGU AVALIKU VÄLJAPANEKU TULEMUSED

Tõrva Vallavalitsus korraldas üldplaneeringu avaliku väljapaneku 27.05.2022 kuni 10.07.2022, mille kestel oli igal isikul õigus avaldada planeeringu kohta arvamust. Avaliku väljapaneku tulemuste avalikud arutelud toimusid 10.08.2022 Ala Rahvamajas ja Hummulu Rahvamajas ning 11.08.2022 Riidaja Kultuurimajas ja Tõrva Gümnaasiumi saalis.

Avaliku väljapaneku jooksul esitati 9 arvamuskirja, sh Keskkonnaministeerium, MTÜ Eesti Eramet-saliit, OÜ Evecon ning 6 eraisikut. Tõrva Vallavalitsus kujundas avaliku väljapaneku käigus laekunud arvamustele ja ettepanekutele seisukohad 20.07.2022 korraldusega nr 2-3/2022/320.

Avaliku väljapaneku ja arutelu jooksul tehti mitmeid ettepanekuid peamiselt järgmistel teemadel:

- eratee avalikuks kasutamiseks määramine;
- maakasutuse määramine (Riiska järve ääres, Riidaja külas);
- tuuleenergeetika arendamiseks vajaliku maa-ala määramine.

- Avalikustamise järgselt pärast materjalide täiendamist jätkatakse koostööd Keskkonnaametiga ehituskeeluvööndi vähendamise teemal (Riiska järve ja Vanamõisa järve ääres teenindushoonete rajamiseks). Seejärel esitatakse üldplaneering Rahan-dusministeeriumile heakskiitmiseks ning peale heakskiidu saamist vallavolikogu kehtestab üldplaneeringu.

Üldplaneering on üldisel tasemel maakasutuse planeering, mis ei käsitle ruumi kinnistu- põhiselt. Üldplaneeringu tulemusel ei toimu otsest ehitustegevust, kohest maaüksuste sihtotstarvete muutmist. Maaomanik saab oma maad kasutada edasi samal otstarbel nii kaua, kui soovib, üldplaneeringuga arvestamine on kohustuslik arendustegevusel. Reaalne arendus- ja ehitustegevus toimub kas läbi detailplaneeringu (detailplaneeringu koostamise kohustuse korral) või projekteerimistingimuste andmise.

Foto: Kristjan Lust

VANAMÕISA ELAMUPIIRKONNA DETAILPLANEERINGUKEHTESTAMISE TEADE

Foto: Egon Bogdanov

Tõrva Vallavalitsus annab teada, et Tõrva Vallavolikogu 16.08.2022 otsusega nr 1-3/2022/20 kehtestati Vanamõisa elamupiirkonna detailplaneering. Planeeringuala asub Tõrva vallas, hõlmab katastriüksusi Tõrva linnas ning Jõgeveste külas. Planeeringuala pindala on ligikaudu 12,3 ha.

Vanamõisa elamupiirkonna detailplaneering algatati Tõrva Vallavolikogu 20.10.2020 otsusega nr 1-3/2020/19. Tõrva Vallavolikogu 20.04.2021 otsusega nr 1-3/2021/7 jäeti algatamata keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH) ning muudeti planeeringuala piire ja täiendati planeeringu lähteseisukohtasid. Detailplaneering kehtestati Tõrva Vallavolikogu 18.01.2022 otsusega nr 1-3/2022/6.

Haldusmenetluse seaduse § 44 lõike 1 punkti 2 alusel otsustas Tõrva Vallavolikogu 26.04.2022 otsusega nr 1-3/2022/14 uuendada Vanamõisa elamupiirkonna detailplaneeringu

menetlust ning selle käigus planeeringu lahendust osaliselt muuta. Vajadus oli kujundada tehnovõrkude ja rajatiste lahendus, mis võimaldab väiksema kõvakattega pinna rajamist, optimaalsemat taristu lahendust, privaatsema krundistruktuuriga elukeskkonda ning seega jätkusuutlikumat lahendust planeeringu elluviimiseks.

Detailplaneeringu eesmärgiks on ala terviklik lahendamine toimivaks elamupiirkonnaks, arvestades olemasoleva atraktiivse looduskeskkonnaga. Planeeringualale on ette nähtud 35 uue krundi moodustamine. Kruntide kasutamise funktsiooni järgi on planeeringuga ette nähtud 24 krundile üksikelamute püstitamine, kuuete krundile üldkasutatava maa juhtotstarve ning kolmele krundile on kavandatud tee ja tänav maa juhtotstarve. Ehitusloakohustuslike hoonete suurim lubatud arv ühepereelamu krundil on 3, sh on lubatud püstitada 1 põhihoone ja kuni 2 abihoonet. Põhihoonete kõrgus on lubatud kuni 9 m ning abihoonetel kuni 5 m.

Tegemist on kehtivat Tõrva linna üldpla-

neeringut muutva detailplaneeringuga, sest puhkema asemel soovitakse määrata pere- ja ridaelamu maa juhtotstarve. Tõrva linna jääval planeeringuala osal on kehtiva Tõrva linna üldplaneeringu kohaselt maakasutuse juhtotstarve puhkema. Kobras AS koostatud keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhinnangu kohaselt ei kaasne kavandatud detailplaneeringu elluviimisel olulist keskkonnamõju, mis võiks ületada tegevuskoha keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervist ja vara. Eelhinnangus on esitatud tingimused ja ettepanekud, mida silmas pidada detailplaneeringu alusel järgnevalt läbi viidava projekteerimise käigus, et vältida ja minimeerida võimalikke negatiivseid mõjusid. Planeeringu elluviimisega ei kaasne kumulatiivset mõju ega piiriülest mõju.

Kehtestatud detailplaneeringuga ja kehtestamise otsusega on võimalik tutvuda Tõrva Vallavalitsuses (Kevade 1, Tõrva linn) ning valla veebilehel (<https://torva.kovtp.ee/vanamõisa-elamupiirkonna-detailplaneering>).

KAS SINA JUBA ERALDAD KODUS BIOJÄÄTMED MUUST PRÜGIST?

Õige pea muutuvad enamikus kohalikes omavalitsustes jäätmeveo tingimused. Paljude inimeste jaoks tähendab see võimalust kodus biojätmeid konteinerisse koguda. Eesti kodudes tekib igal aastal 300 kilogrammi jätmeid inimese kohta. Sellest ligi kolmandiku moodustavad köögis ja toiduvalmistamisel tekkivad biojätmed. Biojätmeteks on näiteks riknenud puu- ja köögiviljad ja nende koored, liha- ja kalajätmed ning luud, munakoored, kohvi- ja teepaks koos filtriga, majapidamispaber ja salvrätid, aga ka lõikelilled ja ilma potita toataimed koos mullaga. Selliseid jätmeid ei tohiks panna majapidamises tekkiva muu prügi hulka. Biojätmete eraldi kogumine on kohustuslik ja

äärmiselt vajalik. See on ka lihtsaim viis igapäevaelu anda oma panus keskkonnahoidu. „Biojätmed ei ole tegelikult prügi, vaid ressurss, mida saab täielikult ringlusse võtta. Olmejätmete hulka visatuna ei saa biojätmeid sealt enam kätte, samuti määrivad ja rikuvad nad ära muu väärtusliku materjali, millest saaks samuti midagi uut valmistada,“ selgitas Keskkonnaministeeriumi asekancler Kaupo Heinma.

Muutused juba tänavu
Liigiti kogutud biojätmetest valmistatakse praegusel ajal Eestis enamasti komposti, mis sobib kasutamiseks mullaviljakuse parandajana. Lähiaastail on näha ka biogaasi tootmise kasvu, mida kasutatakse autokütusena, majade kütmiseks ja elektri tootmiseks. Juba 2023. aasta lõpuks peavad kohalikud omavalitsused

tagama biojätmete tekkekohal liigiti kogumise või ringlussevõtu. Paljudes kohalikes omavalitsustes toimuvad muutused jäätmeveos aga juba sel aastal. „See tähendab, et tekib võimalus jakohustus biojätmeid koguda konteinerisse või – kui see on mõistlikum – nõuetekohaselt kodus kompostida,“ sõnas Heinma. Eri liiki jätmete eri kastidesse kogumine vajab majapidamises küll esiti harjumist, kuid on elanike jaoks enamasti soodsam. „Jäätmeveo hind on omavalitsuseti erinev, kuid liigume suunas, kus segaolmejätmete äraandmine muutub üha kallimaks, mistõttu biojätmete liigiti kogumine säästab rahakotti, kuna olmejätmeid tekib selle võrra vähem,“ selgitas Heinma. **Kompostimine au sisse**
Linnades ja alevikes on biojätmeid mõistlik koguda konteinerisse, mida tühjendab

graafiku alusel jäätmevedaja. Konteinerisse tuleks biojätmed panna lahtiselt, paberkohtis või spetsiaalse biolaguneva kotiga, mida müüvad näiteks suuremad toidupoed. Tavaliselt plastist juurviljakotti ei tohi biojätmeid panna. Eramajades ja maapiirkondades on alternatiiviks kompostimine. On tähtis mees pidada, et toidujätmeid tuleks kompostida kinnises kompostis. „Lahtisena meelitavad nad ligi linde ja hulkuvaid koduloomi, maapiirkondades kindlasti ka metsloomi, kes ei peaks elumajade lähedusse tulema,“ hoiatas Heinma. Kinnise kompostri võib ka ise ehitada, ent see peab vastama kohaliku omavalitsuse seatud tingimustele. Need leiab omavalitsuse jäätmehoolduseeskirjast. Samuti tasub nõu küsida valla- või linnavalitsuse keskkonnaspetsialistilt. Ära viska väärt ressursi minema, anna biojätmetele uus võimalus!

JÄÄTMEKÄITLUSTEENUSTE HINNAKIRI VALGAMAAL

Hinnakiri kehtib alates 01.10.2022. Hinnad sisaldavad käibemaksu.

Jäätmeliik	Mahuti tüüp	Graafikujärgne tühjen-dus	Tühisõit	Graafikuväline tühjen-dus (tellimisel)	Konteineri rent (kuu)	Mahuti müük (tk)
Olmejätmed	Jäätmekott kuni 50L	2,44	1,22	3,17	-	0,50
	80L konteiner	2,44	1,22	3,17	1,75	50,00
	120L konteiner	2,44	1,22	3,17	-	-
	140L konteiner	2,44	1,22	3,17	1,75	50,00
	190L konteiner	3,31	1,66	4,31	-	-
	240L konteiner	4,18	2,09	5,44	2,60	65,00
	370L konteiner	6,45	3,23	8,39	2,60	135,00
	600L konteiner	10,46	5,23	13,60	3,85	240,00
	660L konteiner	11,51	5,75	14,96	3,85	240,00
	800L konteiner	13,95	6,97	18,13	4,25	245,00
	1100L konteiner	19,18	9,59	24,93	5,70	270,00
	1500L konteiner	26,15	13,08	34,00	12,00	-
	2500L konteiner	43,59	21,80	56,67	16,80	1470,60 ¹
	4500L konteiner	78,46	39,23	102,00	19,20	1697,40 ¹
Paber ja kartong	240L konteiner	0,00	0,00	0,00	2,60	65,00
	370L konteiner	0,00	0,00	0,00	2,60	135,00
	660L konteiner	0,00	0,00	0,00	3,85	240,00
	800L konteiner	0,00	0,00	0,00	4,25	245,00
Biolagunevad köögi- ja sööklajajätmed	80L konteiner	2,44	1,22	3,17	1,75	50,00
	140L konteiner	2,44	1,22	3,17	1,75	50,00
	240L konteiner	4,18	2,09	5,44	2,60	65,00

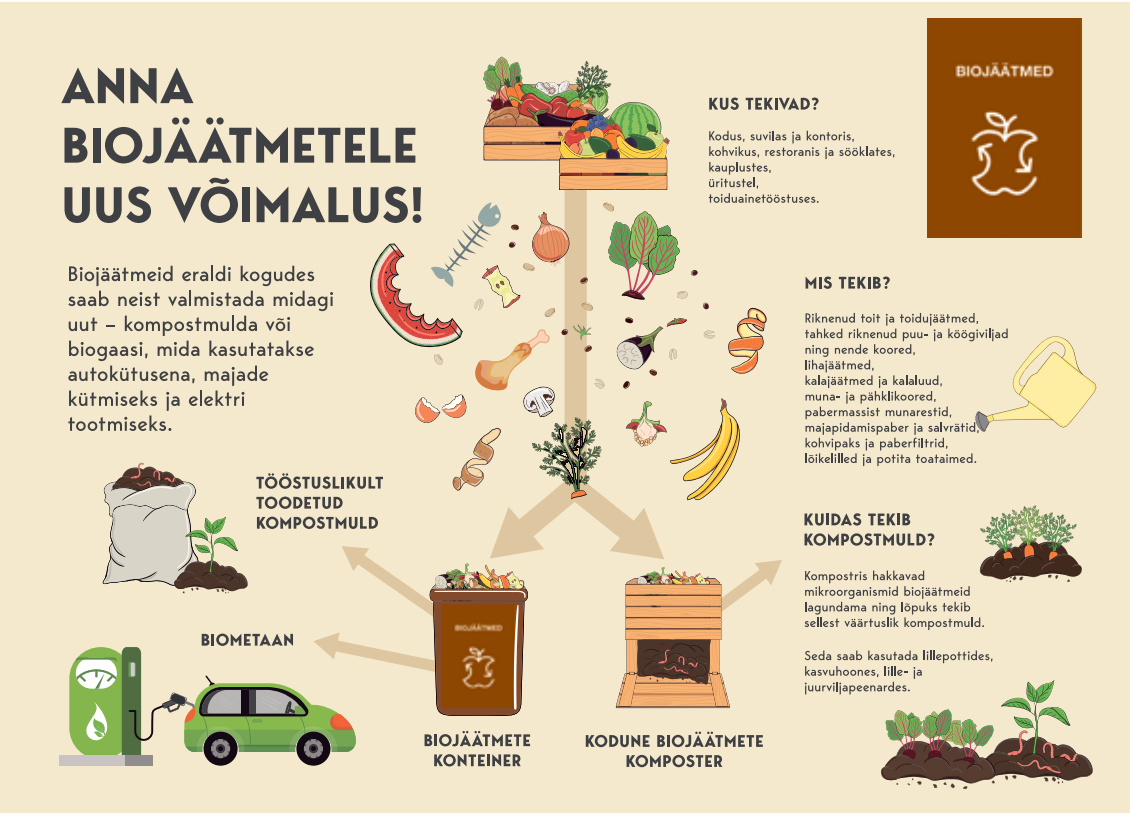
¹ metallkonteinerite müügi hinnad muutuvad ajas.

LISATASUD

Kirjeldus	Ühik	Hind
Võlateate saatmine tasumata arve kohta	tk	4,55
Konteinerite mahtu ületavate jätmete või konteineriväliste, vahetult konteineri kõrval asuvate pakendatud jätmete äravedu ²	m3	36,00
Jäätmekoti või ratastel kuni 240L konteineri käsitransport jäätmeveokini (15-40m üle lubatu)	kord	12,00
Jäätmekoti või ratastel kuni 1100L konteineri käsitransport jäätmeveokini (kuni 15m üle lubatu)	kord	4,20

² ületäidetuks loetakse konteinerit, millesse on pandud selline kogus jätmeid, et konteineri kaant ei ole võimalik sulgeda. Kaane sulgemist takistavad jätmed loetakse konteineri mahtu ületavateks jätmeteks.

RAGN-SELLS AS Suur-Sõjamäe 50a 11415 TALLINN
TELEFON 60 60 400 FAKS 60 60 411 E-POST info@ragnsells.ee KODULEHT www.ragnsells.ee
ARVELDUSKONTOD EE202200221001178338 Swedbank, EE781010220002715011 SEB, EE321700017000231134 Luminor, EE724204278608992403 Coop Pank
REG KOOD 10306958

UUED JÄÄTMEVEO HINNAKIRJAD

1. oktoobrist kehtivad Valgamaal uued jäätmeveo teenustasud. Ragn-Sells AS teostab Valgamaal (Otepää, Tõrva ja Valga vallas) korraldatud jäätmeveo teenuse raames segaolmejätmete, paberi ja kartongi ning biolagunevate köögi- ja sööklajajätmete kogumist. Seoses kütusehindade märkimisväärse kasvuga on ettevõtte sunnitud muutma segaolme- ja biojätmete veo teenuse hindu. Uue hinnakirja ja lisateenustega on võimalik tutvuda ka Tõrva valla kodulehe korraldatud jäätmeveo alalehel.

LUGEJA KÜSIB, JURIST VASTAB

Lugeja küsib: Sain positiivse Covid-19 testitulemuse. Tööandja nõuab töö jätkamist, sest olulise tööülesande tähtaeg on saabumas, aga samas on mul palavik ja kõha. Kas mul on õigus tööülesannete täitmisest keelduda? Kas tööandja võib minuga töösuhte üles öelda, sest olin haiguslehel?

Vastab Vladimir Logatšev, Tööinspektsiooni juhtiv nõustamisjurist:

Haiguslehe väljastab töötajale arst ning tööandja ei saa otsustada, millal on töötajal õigus haiguslehele jääda ega anda korraldusi, et töötaja peaks haiguslehe ajal tööle tulema. Töölepingu seaduse (edaspidi TLS) kohaselt on töötajal õigus keelduda töö tegemisest töövõimetuse ajal, mistõttu ei saa tööandja kohustada töötajat töövõimetuslehe ajal töölepingust tulenevaid kohustusi täitma.

Ravikindlustuse seaduse § 60 lg 2 kohaselt kaotab kindlustatud isik töövõimetushüvitise siis, kui ta täidab haiguslehe ajal töö- või teenistuskohustusi. Seega ei ole töövõimetuslehe ajal töötamine lubatud. Samuti on tööandja kohustuseks mitte lubada kindlustatud isikut (töötajat) töökohustusi täitma, kui töötaja viibib töövõimetuslehel (s.t haiguslehel).

TLS § 88 lg 1 p 1 kohaselt saab töölepingu üles öelda, kui töötaja ei ole pikka aega tulnud toime tööülesannete täitmisega tervises seisundi tõttu, mis ei võimalda töösuhet jätkata (töövõime vähenemine tervises seisundi tõttu). Töövõime vähenemist tervises seisundi tõttu eeldatakse, kui töötaja tervises seisund ei võimalda tööülesandeid täita nelja kuu jooksul. Töölepingu ülesütlemine eeldab pikaajalist töövõimetuslehel viibimist. Seega ei või tööandja lühiajalise (alla nelja kuu) haigestumise tõttu töölepingut üles öelda.

KOHALIKU OMAALGATUSE PROGRAMMI SÜGISVOOR ON AVATUD

1. septembrist on avatud kohaliku omaalgatuse programmi sügisvoor, kust kogukondadesse panustavad mittetulundusühingud ja sihtasutused saavad taas oma tegevuseks toetust küsida. Maksimaalne toetussumma on 4000 eurot projekti kohta, taotluste esitamise tähtaeg on 3. oktoober.

Meetme „Kogukonna areng” (maksimaalne toetus 2500 eurot) projektidega panustatakse kogukonnaliikmete teadmiste ja oskuste kasvu, kogukonna identiteedi tugevdamise ja tõhusama koostöö tekkesse.

Meetme „Investeeringud ja kogukonnateenuste arendamine” (maksimaalne toetus 4000 eurot), projektidega panustatakse kogukonnale vajalike ja kogukonnaliikmete ühis-tegevust soodustavate avalikus kasutuses olevate objektide rajamise ja arendamise ning kogukonnaliikmetele vajalike teenuste pakkumisse.

Toetust saavad taotleda avalikes hvides oma piirkonna heaks tegutsevad mittetulundusühingud ja sihtasutused, kus ei osale liikmena omavalitsus ega riik ja mille liikmetest äriühingud ei moodusta rohkem kui poole. Maksimaalne toetussumma esitatud projekti kohta on olenevalt tegevusest kuni 4000 eurot

ning omafinantseering peab olema 10% projekti kogumaksumusest. Taotlemine toimub elektrooniliselt Riigi Tugiteenuste Keskuse e-toetuse keskkonnas <https://etoetus.struktuurifondid.ee>, kuhu saab taotlusi esitada 3. oktoobrini kuni kell 16.30.

Valgamaal viib taotlusvooru läbi MTÜ Valgamaa Omavalitsuste Liit ning täpsem info ja taotlusvormid www.valgamaa.ee.

MUUTUSED PERELEPITUSTEENUSES

Alates 1. septembrist käivitub perelepitusteenus riiklikul tasandil ning seda pakub nüüdsest sotsiaalkindlustusamet. Teenus on lapsevanematele tasuta. Seni pakuti perelepitusteenust kohaliku omavalitsuse või perede enda rahastusel.

Igal aastal pöördub last puudutavate küsimuste lahendamiseks kohtu poole ligi 4000 inimest. Sotsiaalkindlustusameti lastekaitse osakonna 2021. aasta pöördumistest moodustasid hooldusõiguse ja perekonnaõigusega seotud küsimused kokku ligi neljandiku kõigist pöördumistest. Sealjuures lasteabitelefoni helistati mullu

hooldusõigusega seotud küsimustes kokku 872 korral.

Riikliku perelepitusteenuse seaduse jõustumisega algab tihe koostöö kohtutega. Kui kohtule esitatakse avaldus, mis puudutab lapse suhtluskorda, suunab kohus vanemad üldjuhul esimesena perelepitusse. Erandiks on pered, kus vanem on olnud teise vanema või lapse vastu vägivaldne.

Uue muudatusena lisandub ka laste kaasamine. See annab võimaluse, et ka nemad oleksid protsessis paremini kuulda ja nende arvamusega arvestatakse. Laste kaasamine perelepitusse toimub lapse vanust ja valmisolekut arvestades.

Teenuse saamiseks tuleb perel

esitada sotsiaalkindlustusametile taotlus iseteeninduse või kirja teel info@sotsiaalkindlustusamet.ee. Taotlusesse tuleb märkida nii vanemate kui ka laste andmed ja kirjeldada, milles on erimeelsused tekkinud. Perelepitus on vabatahtlik, seega peavad mõlemad vanemad andma nõusoleku teenusel osalemiseks.

Riikliku perelepituse oluline info on koondatud sotsiaalkindlustusameti kodulehele: <https://sotsiaalkindlustusamet.ee/et/riiklik-perelepitusteenus>, kust leiab nii koordinaatorite kontaktid, juhendmaterjale lapsevanematele kui ka muud infot teenusel osalemise kohta.

**Ära suple,
tule õpi
ujuma!**

Treeningud Tõrva Veemõnulas 2x nädalas E ja K

14.15–15.00 7–9-aastased

15.00–15.45 10–14-aastased

15.45–16.30 15-aastased ja vanemad

Täpsem info meie kodulehel www.yess.ee või tel 503 2471

Spordi tänavast möödudes on viimastel nädalatel nii mõnegi linnakodaniku tähelepanu saanud Tõrva Avatud Noortekeskuse välisfassaad. Sein on eriti pilkupüüdev öhtusel ajal, kui efekti annavad juurde valgusinstallatsioonid. Peale Patküla kooli vana hoone lammutustöid (detsember 2020) oli tarvis mõelda, mida teha kaht maja ühendanud tulemüüri.

Kas lihtsalt krohvida või planeerida midagi huvitavamat? Lahenduse pakkus välja Ott Ojamaa (Arhitektum), kes kunagi on projekteerinud ka noortekeskuse hoone. Projekti teostus võttis aega, kuna selle unikaalse lahenduse realiseerimine ehituslikult oli paras ettevõtmine. Kulus aega, aga lõpptulemus on igatahes äge ja omanäoline. Minge vaatama!

Kes mõtisklenud, et miks see sein nii eredalt särab, siis etteruttavalt saab öelda, et valgustuse tugevuse reguleerimise osas töö veel käib. Töid teostas Tarva Ehitus.

TULEVAD MISJONÄRID, NORRA SÕBRAD JA KIRIKU AASTAPÄEV

Arvo Lasting

Kirikuelus on selja taha jäänud suvi oma kombekohaste sündmustega. Soojadel nädalatel nautisime orelikontserte ning ristimise- ja leeripühasid. Kui septembris oleme harjunud kirikus vaiksemate nädalatega, mil toimetame põldudel koristustöid teha, siis lõikuse järgselt koondume taas uusi pühi pidama. Nii toob tänavunegi sügis uued kohtumised, sündmused ja aastapäevad.

Juba septembri lõpus ootame külla misjonäre Helene ja Joona Toivaneni. Eesti-Soome abielupaar teenis misjonitööl Myanmaris kolm aastat. Nad teenisid peamiselt usuteaduslikus kõrgkoolis, koolitades luterlikke tudengeid. Vahepeal läks poliitiline olukord Myanmaris

rahutuks ja nad pidid oma misjonitööd jätkama Taimaal peamiselt Myanmaris põgenikega. Helme koguduses oleme Toivanenide misjonitöö eest palvetanud, nende misjonitöö uudiseid lugenud ja kuulnud ning mõningaid annetusi kogunud. Ootasime misjonäre külla juba maarjapäeval, aga nende suveplaanid muutusid ja nüüd oleme uuesti kokku leppinud kohtumise septembrikuu lõpus. Ootame misjonäre meile jagama sõna, uudiseid ja edasisi tegevusplaane.

Oktoobri keskel külastab suur Norra sõprusrühm Helmet, Tõrvat ja Valgat. Rühma juhivad meie tuttavad Ann-Elin ja Audun Slettahjell Byneset'ist ning Runo Lilleäsen Ørjest. Byneset' kogudus on olnud Helme sõpruskoguduseks alates 1994. aastast ning sealne toetus

on aidanud meil oma kirikut palju hoida ja edendada. Runo Lilleäsen korraldas diakooniatöö tudengite õppereise ning laagreid Valgas. Nüüd on ta jäänud teenima Ørje kogudust lõunapool Norra ja Rootsi piiril. Üheskoos soovivad nad veeta kohtumiseõhtu muusika ja sõnaga laupäeval Tõrva kirik-kammersaalis ja pühapäeva hommikul jagada osadust Helme kiriku jumalateenistusel. Pühapäeva pärastlõunal toimuvad kohtumised Valgas.

Sel sügisel möödub ka 175 aastat meie tänase Helme kiriku, ajaloolise palvemaja ehitamisest. Pühakoda valmis 1874. aasta novembrikuus, aga me peame aastapäeva juba oktoobri lõpus, pühitsedes ühtaegu luterliku reformatsiooni 505. aastapäeva. Aastapäevale ootame külalisi Urvaste kogudusest, Tartust, Viljandist, Valgamaalt.

TEATED

- 18. sept kl 11 jumalateenistus Helme kirikus, teenib Karin Varblane.
- 25. sept kl 11 jumalateenistus Helme kirikus. Külas on misjonärid Helene ja Joona Toivanen.
- 2. okt kl 12 mälestusjumalateenistus Riidaja kirik-kabelis. Mälestame Põdrala piirkonna möödunud aasta lahkunuid.
- 2. okt kl 14 jumalateenistus Taagepera kirikus.
- 9. okt kl 11 lõikustänapüha jumalateenistus Helme kirikus.
- L, 15. okt kl 19 kontsert-kohtumine Norra sõpradega Tõrva kirik-kammersaalis. Muusika ja sõna külalistelt ning kohalikelt.
- P, 16. okt kl 11 jumalateenistus Helme kirikus koos Norra külalistega.
- 23. okt kl 11 jumalateenistus Helme kirikus.
- 23. okt kl 14 lõikustänapüha jumalateenistus Taagepera kirikus.
- L, 29. okt kl 12 Helme kiriku 175. aastapäeva jumalateenistus.
- TÕRVA MISJONIMAJAS jumalateenistused pühapäeviti kell 15.

Kontaktandmed:

- Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Helme Maarja kogudus
arvo.lasting@eelk.ee; 5249654; 7633340;
Swedbank a/a EE512200001120082428;
- Helme kirik avatud K ja N kl.10-13.
- Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Taagepera Jaani kogudus
Swedbank a/a EE842200221013466795.
- TÕRVA IMMAANUELI KOGUDUS
isakodu1@gmail.com; 5663 3250;
a/a EE884204278621942100.

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetada piiranguvööndis. Tel: 56 111 900

FOREST RESERVES

OSTAME METSAKINNISTUID, KASVAVAT METSA RAIETAGUST, PÕLLUMAAD KOOS METSAGA

+372 515 6858
info@forestreserves.ee
www.maa.ee

Reinsalu Auto

Ostame hakkimiseks **VÕSA ja RAIETAJATMEID**

Ostame ka **PUIDUTÖÖSTUSE JÄÄKE** (koor, saepuru, klotsid, pinnad jne)

+372 512 8315
+372 56871354
transport@reinsaluauto.ee

Reklaam:
kuldne@kuldne.com
Tel: 5373 6992

OSTAME PÕLLU - JA METSAMAAD

OLEME SUURIM ERAMAA OMANIK VALGAMAAL JA TEGUTSENUD ÜLE 25 AASTA!

ANTS ERIK | ☎ 50 91 575

METSATERVENDUSE.EE

THKK müüb

Lõhutud lepa küttepuid, pikkustes 25 kuni 60 cm. Küttegaanul 6 mm

Koos transpordiga Tõrva linnas
Tel: 56 51820

Kuulutused

- Noor pere ostab maja Tõrva asulas või selle vahetus läheduses. KV.ee pakkumistega oleme kursis. Kontakt 58055536.
- Noor pere ostab maja Tõrva asulas või selle vahetus läheduses. KV.ee pakkumistega oleme kursis. Kontakt 58055536. Tel.5077393

Meie tunneme kohalikku kinnisvaraturgu ja oskame väärtustada sinu vara!

Arle Leht
hindaja, maakler
5559 5846
arle.leht@pindi.ee

Anna Prannitsuk
maakler
5694 9719
anna.prannitsuk@pindi.ee

Hans Heinjärv
maakler
528 0812
hans.heinjarv@pindi.ee

Juhtiv kinnisvarabüroo Eestis. Kogemust aastast 1995

Vanametalli KOKKUOST

ALATI HEAD HINNAD

☎ 5198 1222

PETSERI 38A, VALGA
www.tolmets.ee

Hingevärvid Valgamaa kooliteatrite festivalil

KOOLITEATER ANNAB JULGUST JA ENESEKINDLUST

Tõrvas on kooli- ja harrastusteatriga tegeletud aastakümneid. Kuigi viimasel ajal on harrastajate tegevus vähenenud, on kooliteatri lippu kõrgel hoidmas Tõrva noorteteater Hingevärvid, kel sel sügisel algab juba 14. tegutsemishooaeg.

Uue hooaja eel on hea meenutada aga möödunud ja vaadata laiemalt trupi tegevusele otsa.

Eelmine hooaeg oli igati edukas ja kordaläinud, tegevusest võttis osa 16 noort, kes jagunesid kahe trupi vahel: gümnaasiumi ja põhikooli trupp. Lavale jõudis kaks lavastust, armastusest ja selle tähendustest rääkiv „Love is in the air” ja sõprusest, vaprust ja kangelastegudest rääkiv „Vapper Keefir”. Lisaks neile aitasid Hingevärvid kaasa näiteks Hummuli mõisapäeval ja Murumaja jõulupeol. Mõlema eelnevalt lavastusega saavutati kevadel Valgamaa kooliteatrite festivalil esikoht, mis andis

võimaluse esindada maakonda vabariiklikul kooliteatrite festivalil Rakveres, kus „Vapper Keefir” pälvis ka eripreemia. Kokku andsime lavastusega „Love is in the air” viis etendust ja lavastusega „Vapper Keefir” käisime lausa kahel tuuril Tõrva valla koolides ning andsime üheksa etendust. Kooliteatris on üsna tavaline hooaja lavastust näidata umbes 5-10 korda.

Teatrit tehes julgemaks

Kooliteatris kaasalöömine on aga midagi laiemat kui vaid teksti päheõppimine ja etenduste andmine. Proovides pööratakse rõhku üldisele lavalisele olekule, arendatakse improvisatsiooni ja julgust. Olulisel kohal on sotsiaalsete oskuste arendamine,

millest oleks lisaks proovile kasu ka igapäevaelus. Mängulise tegevuse kaudu proovitakse läbi erinevaid situatsioone, mis võivad elus ette tulla ja millele on vaja lahendusi leida. Lisaks proovidele külastame teatrietendusi, viime läbi koolitusi ja teeme üheskoos palju põnevat. Selliselt saab huviringist meeldiv vaba aja veetmise võimalus, mitte tühipaljas kohustus.

Algaval hooajal jätkame vanaviisi kahes vanuseastmes, põhikoolis, kuhu kuuluvad 5.-8. klassi õpilased, ja gümnaasium, kuhu kuuluvad 9.-12. klassi õpilased. Klassilised piirid ei ole aga kivisse raiutud ja juhendaja äranägemise järgi võivad nooremad kaasa lüüa gümnaasiumi vanusegrupis ja

9. klassi õpilased põhikooli trupis. Hooaeg toob endaga kaasa ka uuenduse, nimelt täieneb juhendajate rivi ja seni kaadritagune jõud Taavi Kärt hakkab juhendama põhikooli truppi.

Aegumatu „Väike prints”

Hingevärvidega on oodatud liituma kõik, kel huvi esinemise või laiemalt avaliku esinemise vastu. Kindlasti tasub tulla septembris ja oktoobris proovi vaatama, et saada aimdust, kuidas ringis toimetatakse ja millega end siduda. Täpse proovide toimumise aja saab teada Hingevärvide või Tõrva ANK sotsiaalmeediast.

Oktoobris läheb osalejate nimekiri lukku ja algab töö konkreetsete näidenditega. Põhikooli pistab

sel hooajal rinda klassikalise, aga südamliku looga „Väike prints”. Gümnaasiumi truppi ootab ees aga põlvkondadevaheline koostöö, kus lavastus tööpealkirjaga „Elagu noorus, vanadus tuleb niikuinii!” tõukub intervjuudest väarikatega nende elusündmuste üle.

Hingevärvidega saab liituda, tulles proovi, kirjutades Hingevärvidele sotsiaalmeedias või juhendajatele

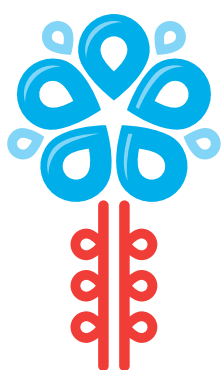
Romet Pillerile (romet.piller@gmail.com) gümnaasiumi osas või Taavi Kärtille (taavi.kart@gmail.com) põhikooli osas.

Mõnule
veelgi
pikemalt!

Ütle „**VESI**” & maksa 2 h eest, kuid mõnule 3 h

Kampaania kehtib kuni 16.10.2022.

Veemõnulemiseni!

Tõrva
Veemõnula

Oleme avatud:

E-N 14.00 - 22.00 • R-P 10.00 - 22.00

Puiestee 1
5197 5000

veemonula.ee

Tõrva Veemõnula

Nüüd avatud ka
majutus!

